

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA TĚLESNÉ A SPORTOVNÍ VÝCHOVY

**SROVNÁNÍ VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURY HRÁČŮ FOTBALU
NA VÝKONNOSTNÍ ÚROVNI S POPULACÍ MUŽŮ ČR**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jan Lavička

Tělovýchova a sport, obor TVS

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jaromír Votík, CSc.

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 27. června 2018

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu mé práce panu doc. PaedDr. Jaromíru Votíkovi, CSc. z katedry tělesné a sportovní výchovy za cenné rady, pevné nervy a celkový přístup k této práci. Dále bych chtěl poděkovat svým nejbližším, kteří mě v průběhu celého studia podporovali a vytvořili zázemí pro jeho úspěšné dokončení.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINAL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	2
1 ÚVOD	3
2 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	4
3 TEORETICKÝ ROZBOR PROBLÉMU	5
3.1 ŠKOLSKÝ SYSTÉM.....	5
3.1.1 Vzdělávací systém ČR	5
3.1.2 Význam vzdělanosti	8
3.1.3 Systém vzdělávání pohybově nadaných jedinců	10
3.2 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ JEDINCE V MLÁDEŽNICKÉM FOTBALE	12
3.2.1 Rodinné prostředí.....	12
3.2.2 Fotbalové prostředí	13
3.3 INTELEKTOVÉ SCHOPNOSTI	15
3.3.1 Inteligence a Herní inteligence.....	15
3.4 HIERARCHIE FOTBALOVÝCH SOUTĚŽÍ FAČR.....	18
4 METODIKA PRÁCE	19
4.1 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO SOUBORU	19
4.2 METODY VÝZKUMU	19
4.2.1 Empirický výzkum	20
4.3 METODY ZÍSKÁVÁNÍ DAT	21
4.3.1 Dotazník – Anketa.....	21
4.3.2 charakteristika vlastního dotazníku – ankety.....	23
4.4 METODY ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH DAT	23
5 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ A JEJICH KOMPARACE.....	24
5.1 VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ – ANKETY.....	24
5.1.1 Vzdělání hráčů	24
5.1.2 Vzdělání rodičů probandů	26
5.1.3 Demografické otázky	27
5.1.4 Sportovní úroveň v rodině probandů	29
5.1.5 Nejvyšší soutěže hrané probandy v kariéře.....	34
5.1.6 Vývoj kariéry + zájem o sport	36
5.2 KOMPARACE S DATY ČSÚ.....	41
6 DISKUSE	43
7 ZÁVĚR.....	48
8 SOUHRN.....	49
9 SUMMARY	50
10 SEZNAM LITERATURY	51
11 SEZNAM PŘÍLOH	54

SEZNAM ZKRATEK

Bc. – akademický bakalářský titul

ČFL – Česká fotbalová liga

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

DiS. – diplomovaný specialista (titul)

EU – Evropská unie

FAČR – Fotbalová asociace České republiky

FC – football club

Ing. – akademický inženýrský titul

IQ – inteligenční kvocient

Mgr. – akademický magisterský titul

MMA – Mixed Martial Art

MSFL – Moravskoslezská fotbalová liga

MŠ – mateřská škola

MUDr. – akademický lékařský magisterský titul

PF 16 – druh IQ testu

SCM – sportovní centra mládeže

SŠ – střední škola

VOŠ – vyšší odborná škola

VŠ – vysoká škola

ZŠ – základní škola

1 ÚVOD

Úvodem bych chtěl napsat pár slov o tom, proč jsem si dané téma vybral a proč mě problematika týkající se vzdělanostní struktury hráčů fotbalu zajímá.

O fotbal se zajímám již dlouhou dobu. Je to velmi populární sport, který má svá specifika, co se týče fotbalového prostředí, ve kterém se pohybuji téměř 18 let. V dorosteneckém věku jsem působil v 1. dorostenecké lize a dnes se fotbalu věnuji na krajské úrovni. V týmu, kde hrají fotbal, je naprostá většina vysokoškolsky vzdělaných hráčů, a proto mě zajímá, co vše je pravdy na obecně se tradujícím trendu ohledně horšího vzdělání hráčů fotbalu a často nejsou výjimkou ani narážky na inteligentní úroveň hráčů fotbalu. Chtěl bych se pokusit tyto názory vyvrátit nebo popřípadě potvrdit.

Zamýšlel jsem se nad tímto tématem a dle mého názoru každého hráče ovlivňuje v kariéře prostředí, ve kterém se pohybuje. Ať už je to prostředí, v kterém se nachází od prvních krůčků života (rodinné prostředí) nebo je to prostředí, do kterého přijdeme (škola). V neposlední řadě hráče fotbalu ovlivní prostředí fotbalové, které je hodně závislé na tom, ve kterém klubu hrajeme. Je velký rozdíl, když hráč prochází mládežnickými kategoriemi v ligovém týmu nebo v krajském týmu.

Pokusím se tedy nastínit v bakalářské práci, jaká jsou úskalí v mládežnických kategoriích ve fotbale, jaké mají hráči možnosti studia v ČR, jestli navštěvují všeobecné třídy nebo třídy specializované (fotbalové). Vysvětlím rozdíl mezi obecnou inteligencí, která souvisí se vzděláním a inteligencí herní, která s obecnou inteligencí souvisí velmi málo.

Součástí práce bude výzkum, který jsem prováděl mezi hráči výkonnostního fotbalu osobním zadáním dotazníku - ankety. Následně jsem data zpracoval a budou prezentována v práci. Data ohledně struktury vzdělanostní úrovně budu následně komparovat s daty ČSÚ, která byla získána roku 2011, při posledním sčítání lidu v ČR.

2 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Cílem výzkumu je zjistit strukturu vzdělanostní úrovně hráčů fotbalu na výkonnostní úrovni (od krajského přeboru do 3. ligy) a strukturu vzdělanostní úrovně populace ČR a provést následnou komparaci získaných dat.

H1 – Ve struktuře vzdělanostní úrovně mezi hráči fotbalu na výkonnostní úrovni a populací ČR existuje rozdíl.

H0 – Ve struktuře vzdělanostní úrovně mezi hráči fotbalu na výkonnostní úrovni a populací ČR neexistuje rozdíl.

Úkoly práce:

1. Studium informačních zdrojů a zmapování výsledků podobných výzkumů.
2. Vytvoření a administrace ankety – dotazníku.
3. Vyhodnocení zjištěných dat a následná komparace s daty Českého statistického úřadu.
4. Prezentace výsledků v bakalářské práci.

3 TEORETICKÝ ROZBOR PROBLÉMU

3.1 ŠKOLSKÝ SYSTÉM

3.1.1 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM ČR

Důležité je říci, že veškeré vzdělávání v ČR je hrazeno státem, tedy hrazené jsou školy státní. V ČR od mateřských škol po školy vysoké, máme také školy soukromé, které si musí platit každý student sám.

1. Počáteční vzdělávání

Mateřská škola představuje vzdělávání pro děti od 3 do 6 let. Není povinným vzděláním a je vyloženě na rodičích dítěte, zda budou s dítětem doma nebo požádají o místo v MŠ. V roce 2010 využívalo MŠ více než 90 % možných dětí.

V mateřské škole se děti učí základním pravidlům chování, pravidlům v mezilidských vztazích a vytváří si předpoklady pro další vzdělávání. Rok před nástupem na ZŠ musí každé dítě nastoupit do předškolní třídy, aby bylo připraveno na styk s ostatními dětmi. V MŠ se děti dále učí základním pohybovým dovednostem, učí se jemné motorice a činností jako jsou kreslení, zpívání, jedení u stolu s ostatními atd., tohle vše podporuje rozvoj osobnosti dítěte.

2. Základní vzdělávání

Tento typ je jako jediný ze všech typů škol povinný. Jedná se o vzdělání určené pro děti od 7 do 15 let. Základní škola se dělí na 2 stupně, na 1. stupni se děti učí základům gramotnosti, tedy číst, psát a počítat. Následně se učí o okolním světě (historie, biologie, vlastivěda). Hodnocení dětí probíhá známkováním na škále od 1 do 5, při tom nejlepší známka je 1. Na 2. stupni, tedy od 6. do 9. třídy, lze studovat návazně na první stupeň nebo žáci mají možnost přestoupit na osmileté gymnázium, kde se učivo probírá podrobněji a v budoucnu by tak měli být připraveni na studium školy vysoké. Na druhém stupni ZŠ jsou děti připravovány na přijímací zkoušky, které absolvují na školách středních. Dále získávají základ pro studium na dalších školách a jsou připravováni všeobecně, bez jakéhokoliv zaměření. Hlavní rozdíl mezi prvním a druhým stupněm je, že žáci do 5. třídy mají na každou hodinu jednu paní učitelku a na druhém stupni mají žáci na každý předmět jiného vyučujícího a musejí prokázat

schopnost správného chování vůči jiným lidem a hlavně musejí projevovat respekt a úctu k vyučujícím.

3. Vzdělávání na středních školách

Vzdělání navazující na základní vzdělání a je tedy, jak jsem se již zmínil, nepovinné. Studenti jsou zde připravováni do budoucího zaměstnání nebo na studium vysoké školy. Zahrnujeme sem jak 3 – leté obory, zakončené výučním listem, tak obory 4 – leté, zakončené maturitní zkouškou. Obory s maturitní zkouškou jsou buďto všeobecné nebo odborné. Všeobecné se realizují na gymnáziích a mají studenta připravit na další studium. Obory odborné, mají studentovi poskytnout dostatek vědomostí pro získání zaměstnání a zároveň by student měl mít možnost na získané vědomosti navázat na VŠ. Obory odborné jsou průmyslové školy, lycea (technické, ekonomické). Na střední školy jsou studenti přijímáni na základě studijního prospěchu nebo musejí konat přijímací či talentové zkoušky. Dnes každý, kdo se přihlásí na obor SŠ ukončený maturitní zkouškou, musí plnit státní přijímací zkoušky. Každá škola může tyto státní zkoušky doplnit o např. talentové přijímací řízení nebo jiným odborným testem.

4. Postsekundární (nástavbové) vzdělávání

Jedná se o možnost si po dokončení výučního listu nebo po nějaké době dodělat dvouleté nástavbové studium ukončené maturitní zkouškou. Dále si studenti, kteří již maturitu mají, mohou dodělávat formou jednoletého studia maturitu z jiných, avšak příbuzných oborů.

5. Vysokoškolské studium

Vzdělávání pro studenty s úspěšně ukončeným vzděláním maturitním. Na VŠ se studenti specializují na obor, který je zajímá, a v budoucnosti se jím chtějí zabývat. Stávají se v podstatě vědci v daném oboru. Délka studia je nejméně 3 roky. Studenti jsou přijímáni na řadu oborů bez omezení, další varianta je na základě prospěchu nebo musejí konat přijímací zkoušky, či pohovory. První stupeň jsou Vyšší odborné školy, které jsou většinou soukromé a po dostudování získávají studenti titul DiS.. První stupeň státní VŠ je tedy 3 – letý, zakončený obhajobou bakalářské práce a státní závěrečnou zkouškou. Po úspěšném splnění získává student titul Bc.. Dále student

pokračuje na studium nástavbové, které většinou trvá 2 roky a po úspěšném absolvování studia se z titulu Bc. stává titul Mgr., Ing., nebo na lékařských fakultách MUDr. Student může dále studovat na doktorském studiu.

6. Další vzdělávání a odborná příprava

Jinak řečeno „vzdělávání dospělých“, je zprostředkováváno školami (včetně VŠ), zaměstnavateli, orgány veřejné správy a samosprávy, vzdělávacími institucemi, atd. Jedná se o vzdělání těch, kteří ho nenabývali v počátečním vzdělávání, v přípravných kurzech na střední a vysoké školy. Dále si lidé dodělávají vzdělání, které je nezbytně nutné pro setrvání v zaměstnání (rekvalifikační kurzy). A v poslední řadě odpolední školy navštěvují studenti čistě ze zájmového účelu. (Národní vzdělávací fond, 2009 – 2010)

3.1.2 VÝZNAM VZDĚLANOSTI

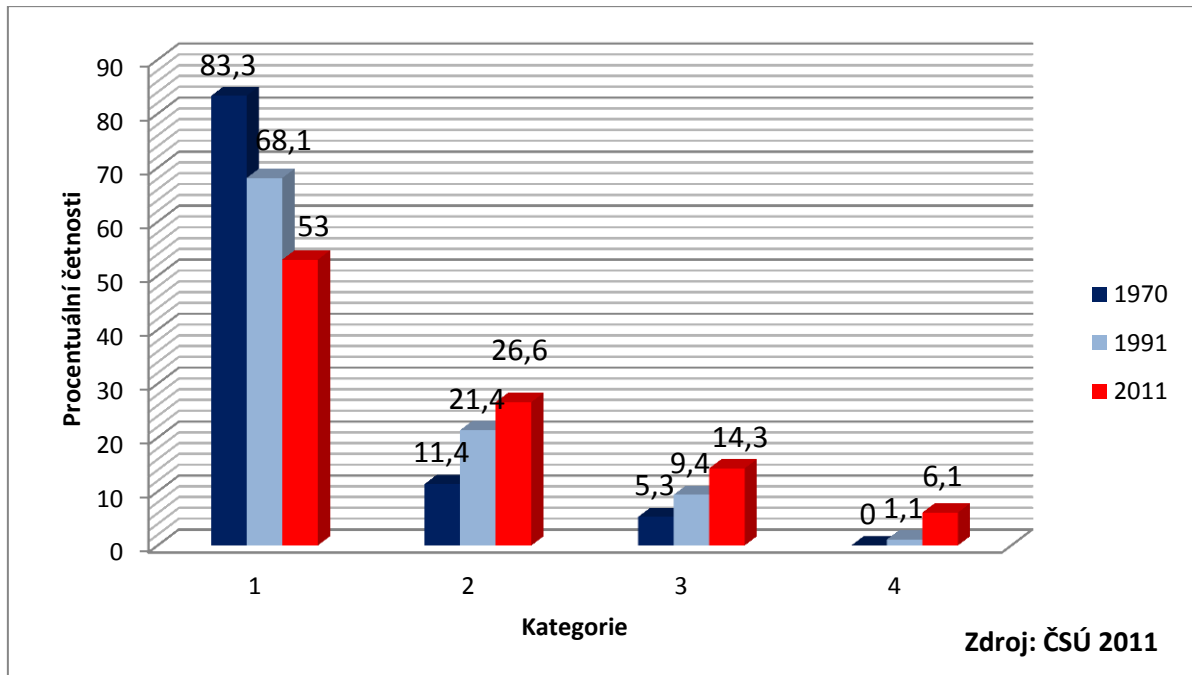
Vzdělávání je nedílnou součástí života každého z nás. V dnešní době je v České republice zavedena povinná školní docházka do 15 let, tedy pouze do základního vzdělání. Většina z civilizovaných a gramotných lidí si ale uvědomuje, že pro uplatnění v běžném životě a k zisku zajímavé a zároveň dobře placené práce je bezpodmínečně podmínkou co nejvyšší dosažené vzdělání.

V posledních padesáti letech naše, evropská i světová společnost prochází zvláště rozsáhlými i hlubokými změnami. Tyto změny neustávají, naopak se rozšiřují a prohlubuje se jejich rozsah. Stále se zrychluje tempo, všichni se stále musejí zdokonalovat. Vše je založeno na rozvoji vědy a techniky a na paralelním růstu ekonomiky. Vše zasahuje do všech oblastí života společnosti a klade stále větší nároky na všechny její členy, na jejich přípravu a vybavenost. (Bílá kniha, 2001)

„Úroveň vzdělání, kvalita i výkonnost vzdělávacího systému a především míra toho, jak společnost dokáže využít tvůrčího potenciálu všech svých členů, se staly rozhodujícím činitelem dalšího vývoje společnosti i ekonomiky.“ (Bílá kniha, 2001, s. 15)

„Text Lisabonské strategie EU, která představuje program komplexní ekonomické, sociální a ekologické Evropy, akcentuje přechod ke společnosti založené na znalostech, důležitost zvyšování úrovně vzdělání a přípravy pro život v informační společnosti, význam celoživotního vzdělávání, prioritu investic do lidských zdrojů. (Lisabonská strategie, 2004).“ (P. Sak, 2007, s. 91)

Evidentně je zde patrný dobový kontext změny struktury vzdělanostní úrovně a důležitosti vyšší kvalifikace pro uplatnění se v běžném životě u obyvatel ČR za posledních 50 let. Ubývá lidí se vzděláním bez maturity a tím pádem si můžeme všimnout trendu zvyšující - ho se počtu absolventů, jak maturitních oborů, tak následně oborů vysokoškolských.

Kategorie:

1. Bez maturity
2. S maturitou
3. Vysokoškolské
4. Nezjištění

Graf 1 Dobový kontext změny struktury vzdělanostní úrovně u obyvatel ČR za posledních 40 let

V současné době, při konci místní firmy, většinou založené v minulém století před sametovou revolucí, nastává velký problém hledání nové práce a nového uplatnění pro lidi, kteří ve firmě pracovali celý život a v 50 letech života, bez potřeby vzdělávání se v minulosti, si mají hledat práci novou. Hlavně pro takové je zde možnost rekvalifikace a mnoho zaměstnavatelů nabízí různé kurzy a možnost zvýšit si vzdělání formou odpolední školy. Proto bych řekl, že většina z těchto lidí si tento problém uvědomuje a nabádá lidi mladší, tedy své děti, aby si dokončily vzdělání co nejvyšší. Dnes je maturita již základ a mezi sportovci se stává milníkem, který když vystudují, tak po ukončení kariéry mají daleko jednodušší se zapojit do běžného studia a na vzdělání maturitním nějakým způsobem navazovat.

3.1.3 SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ POHYBOVĚ NADANÝCH JEDINCŮ

V dnešní době by měly kluby klást důraz na propojení studia s vrcholovým sportem. Každý oddíl, který vychovává nové sportovní naděje pro profesionální sport, by se tedy měl starat a měl by mít zajištěné vzdělávání svých svěřenců. Důvodem je to, že v mládežnických kategoriích sportovci mají časově náročný program trénování a důsledkem toho může být zhoršená školní docházka a následně zhoršený prospěch ve škole. Při pohledu na riziko, které se ve sportu nachází zejména ve zranění, kdy sportovec nemůže dál pokračovat v činnosti, nebo při ukončení sportovní kariéry si musíme uvědomit, že pro začlenění se do běžného života je dosažené vzdělání velmi důležité.

Problematikou týkající se ukončení sportovní kariéry a zařazení se do běžného života se zabývala doktorka Zora Svobodová. „Život profesionálního sportovce je v řadě věcí zcela odlišný od života běžných lidí. Hráči a závodníci si to však většinou uvědomí až ve chvíli, kdy kariéru ukončují. „Pro většinu respondentů našeho výzkumu znamenal konec kariéry konec světa. Zvláště pokud se jedná o reprezentanty kolektivních sportů, kteří se loučí se sportem třeba i kolem čtyřicátého roku života. Ti musí mít dlouhodobě připravenou strategii, jak se to přesně stane. Až na výjimky to však nedělají,“ shrnuje výsledky Zora Svobodová, vedoucí výzkumu, který by měl podnítit sportovní svazy, aby se nad situací zamyslely a začaly se jí více zabývat.“ (muni.cz, 2017)

Dále skupinu nadaných žáků popisuje Orlová (2014, s 25) takto. „Nadaní žáci jsou specifickou skupinou s charakteristickými projevy, která potřebuje zvláštní péči a vzdělávací podmínky. Patří do ní žáci různého věku (předškoláci, adolescenti) a nadání, ale také specifické skupiny jakou jsou nadaní žáci s handicapem, nadaní se specifickými poruchami učení apod. Tito žáci mají odlišné vzdělávací potřeby, na které je nutné ve vzdělávacím procesu myslet.“

Jako příklad propojení fotbalového tréninku se vzděláváním zde uvedu systém FC Viktoria Plzeň. V posledních 10 letech se Viktoria stala jedním z nejlepších týmů v České republice. I to je důvod, proč se zvýšil zájem o fotbal v Plzni a tudíž Viktoria má velkou základnu mladých fotbalových hráčů. K nejefektivnějšímu skloubení tréninku a vzdělávání spolupracuje Viktoria Plzeň s řadou škol, jak základních, tak středních.

Velmi významná spolupráce je s 33. Základní školou v Plzni na Skvrňanech, kde se fotbalové třídy zaváděly za Josefa Žaloudka před rokem 1989. Touto školou prošla řada

významných sportovců, ať už fotbalistů jako např. Petr Čech, David Limberský, tak i sportovců z jiných odvětví, Kateřina Emmons. Škola se prezentuje na internetových stránkách velmi příznačným výrokem: „Není důležité vychovat vrcholového sportovce, ale kvalitního a všeobecně vzdělaného člověka.“. (zs33plzen.cz)

Hráči hrající v jedné kategorii spolu navštěvují sportovní třídu, a tak je velkou výhodou možnost trénování jak v dopoledních hodinách, tak odpoledních a k tomu rozvrhnout učební plán.

Dále FC Viktoria Plzeň spolupracuje s řadou středních škol. Konkrétně se jedná o 5 plzeňských škol, které studentům umožňují zřízení individuálního vzdělávacího plánu, podle kterého jim není počítána absence a sami si rozvrhují dle svého času, kdy budou psát testy a kdy budou ve škole. Školy se je snaží buďto připravit na práci v daném studijním oboru nebo se je snaží připravit na studium vysoké školy, záleží hlavně na typu studované školy. (fcviktoria.cz)

3.2 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ JEDINCE V MLÁDEŽNICKÉM FOTBALE

Každého hráče fotbalu již od prvních krůčků ovlivňuje na cestě za úspěchem široké spektrum vlivů. Jedná se, buďto o prostředí ve kterém se jedinec vyskytuje nebo se jedná o osobnostní vlastnosti, které každý máme rozdílné. V následujících kapitolách se pokusím popsat prostředí, které fotbalistu, dle mého názoru ovlivňují nejvíce. Je to rodina a také samozřejmě spoluhráči.

3.2.1 RODINNÉ PROSTŘEDÍ

Jedná se o nejdůležitější vliv na kariéru fotbalisty. V případě, že rodiče svému synovi neumožní hrát fotbal, nikdy se k fotbalu nedostane. Nedílnou součástí motivace a touhy po úspěchu ve sportu je to, zda dítě cítí podporu od svých nejbližších, tedy od rodiny. Rodina musí dávat fotbalu patřičnou váhu, aby hráč věděl, že je důležité chodit na každý trénink a že je důležité, aby měl touhu se zdokonalovat. V našem případě musíme zmínit to, že rodiče musejí dávat velkou váhu jak fotbalu, tak škole, aby dítě školu nezanedbávalo, ba dokonce školu odsouvalo na vedlejší kolej. Dle mého názoru by školní známkování mělo být pod dohledem jak rodičů, tak trenéra a mělo by fungovat jako forma motivace pro hráče fotbalu (za špatné známky, vynechání tréninku, či zápasu).

Je velmi důležité, zda rodiče jsou aktivními sportovci, či nikoliv. Tato skutečnost souvisí, jak s motivací jedince, tak se zdravotními dispozicemi, či indispozicemi. Je tedy velká návaznost na to, jaký životní styl rodiče praktikují. (Kadlčková, 2008)

V publikaci Vágnerové (2000, s. 20) je velmi vystihující odstavec ohledně vlivu rodiny na dítě. *„Rodina dítě ovlivňuje biologicky i sociálně. Rodiče mají více či méně podobné dispozice jako děti a v závislosti na svých schopnostech je také určitým způsobem vychovávají. Jejich další vývoj je závislý na osobnosti i míře vzdělanosti rodičů, jež jsou alespoň zčásti spoluurčeny jejich genetickými předpoklady. To vše se odrazí i v jejich výchovném přístupu. Rodiče, kteří dosáhli vyšší sociokulturní úrovně, bývají v tomto směru motivovanější, považují vzdělání za důležité i pro svoje děti. Rodinné prostředí určuje, jaké schopnosti a dovednosti jsou ceněny, a naopak, co je považováno za zbytečné. Odráží se zde hodnotový systém rodiny i celková úroveň obou rodičů. Rodinné prostředí posiluje rozvoj těch kompetencí, které považuje za důležité.“*

V článku zabývajícím se vlivem rodiny na vývoj fotbalisty Votík (2013) uvádí zjištění, že 83 % z dotázaných současných reprezentantů tvrdí, že jako „zlomové místo“ jejich kariéry je

právě rodinné prostředí. Při současné změně modelu rodiny jsou tyto výsledky spíše neočekávané a ještě zajímavější bylo, že v rozhovorech zaznívali odpovědi, že se hráči snažili „splnit otci sen a přání“.

Při pohledu na informace v publikacích různých autorů je tedy zřejmý hlavní vliv rodiny na jedince. Dle mého názoru usuzuji, že rodina by měla stejnou váhu jako fotbalu a jiným aktivitám dávat i škole, aby v budoucnu hráči fotbalu neměli sebemenší problém se po případném neúspěchu v dráze fotbalisty zapojit do běžného života.

3.2.2 FOTBALOVÉ PROSTŘEDÍ

Je specifický typ skupiny, který se odvíjí především od toho, jaké velikosti klub dosahuje. Velikost myslím takovou, jakou soutěž hraje daný tým, jestli se jedná o prvoligový tým, krajský tým nebo okresní tým. Fotbalové prostředí ovlivňuje jedince v dětství a i po celý zbytek kariéry. Toto prostředí bych řadil na stejnou úroveň jako školní prostředí. Jedinec je ovlivňován vrstevníky, ať už kladně, tak záporně. Sportovní prostředí všeobecně má tu vlastnost, že sportovce naučí mnoha lidským vlastnostem, ať už kladným nebo záporným (fair play, soutěživost, podvádění, píle, touha po úspěchu,...). Velká část našich respondentů prošla prostředím, kde hráli na nejvyšší české úrovni v mládežnických kategoriích, a proto zde nastíním fotbalové prostředí z nejlepších týmů ČR.

Jednoduše řečeno, fotbalista se od cca 6 let dostává do sociální skupiny. Malá sociální skupina je vysvětlena od Vágnerové (2005) přímým kontaktem všech svých členů a s tím souvisejícím osobním významem, ale i strukturovaností a přesným vymezením jejich rolí. Člověk se do ní dostává různým způsobem, výběrově (např. do party nebo sportovního klubu) či nevýběrově (např. tím, že se se do ní narodí). Velké plus je samozřejmě to, že hráči, kteří jsou členy sociální skupiny, se naučí v takové skupině žít a to jim napomáhá k tomu se po zbytek života nestránit kolektivům, například v zaměstnání.

Důležitou roli zde sehrává role trenéra, který by měl být u mládežnických kategorií v kontaktu, jak s rodiči, tak s učiteli ze školy. Měl by mít přehled o úskalích, který jedinec má v domácím prostředí a ve škole (známky). Školní prospěch a popřípadě špatné chování jedince se ve fotbalovém prostředí dá trestat formou zákazu tréninku nebo nenominováním na zápas.

Školní prospěch může být jednoznačně ovlivněn časovou náročností tréninkového procesu ve fotbale. Nicméně by se v žádném případě neměl zanedbávat. Hráči hrající v ligových mládežnických kategoriích většinou navštěvují společně sportovní třídy, kde se snaží učitel s trenérem skloubit jak sportovní stránku, tak stránku vzdělávací. Stejně tak SCM, vznikla hlavně pro skloubení sportovní a vzdělávací přípravy.

Jedná se tedy o prostředí, které hráče ovlivňuje buďto kladně nebo záporně. Záleží, jak na lidech v týmu, tak především na trenérovi, jakým způsobem hráče vede a jak hráče motivuje.

3.3 INTELEKTOVÉ SCHOPNOSTI

Další důležitou roli v životě a studiu u každého jedince jsou intelektové schopnosti. Řada autorů se tímto tématem zabývá a já se pokusím dle jejich slov nastínit, zda jsou hráči, kteří nemusejí dosahovat dle náročnosti tréninku v mládežnických kategoriích tak vysokého vzdělání podprůměrně inteligentní nebo například nadprůměrně inteligentní.

Intelektové schopnosti jsou schopnosti, vlivem kterých se člověk chová po celý život a projevují se, jak v běžném životě, tak při jakýchkoliv jiných aktivitách jako může být např. hraní fotbalu. Člověk s vysoce rozvinutými intelektovými schopnostmi, dokáže nad pohybovou dovedností přemýšlet z více úhlů a jeho učení je daleko efektivnější. Intelektové schopnosti jsou nedílnou součástí při osvojování pohybových dovedností, především ve fázi programování, kdy vybíráme optimální řešení pohybového úkolu. Důležitý předpoklad pro účinné programování jsou rozvinuté intelektové schopnosti jedince, které souvisejí s efektivním myšlením. Jde jak o percepční schopnosti (senzorické), tak o využívání myšlenkových operací (abstrakce, analýza, třídění,...), které celý proces zefektivňují. Tyto schopnosti spolu s paměťovým potenciálem výrazně napomáhají k efektivnímu využívání získaných vědomostí, dovedností, zkušeností a chování při tvorbě nebo utváření programů. Je zde zmíněn pojem „pohybová inteligence“, což je schopnost specializovaná, založena na chápání vztahů mezi jednotlivými prvky problémů s jejich využíváním. (Valach, 2008)

3.3.1 INTELIGENCE A HERNÍ INTELIGENCE

„Pod pojmem obecné inteligence rozumíme schopnost lidí účelně (adaptivně) se chovat v nejširším smyslu; v užším smyslu je to komplex dispozic pro myšlení k dosažení vytyčeného cíle.“ (Haník, 2004, s. 502)

Pojmem inteligence se zabýval také Hartl (1993, s. 79). *„Počátkem 20. stol. je i. definována jako schopnost učit se ze zkušenosti, schopnost přizpůsobit se, řešit nové problémy, orientovat se v nových situacích na základě určování podstatných souvislostí a vztahů.“*

„Inteligence je individuální schopnost související s kvalitou myšlení, učením a řešením problémů. Umožňuje učit se ze zkušenosti, užívat metakognitivní procesy a přizpůsobovat se prostředí. (Sternberg, 2002, s. 502) Podle řady teorií zahrnuje i další přednosti a ctnosti.“ (Kučera, 2013, s. 101)

Herní inteligence:

Tou se rozumí schopnost hráče účelně (úspěšně) se chovat v herním prostředí (především v utkání). Herní inteligence stojí na jiných dílčích schopnostech než obecná. Je výrazně rozvíjena herní zkušeností (věkem), ale základ je stejně jako u obecné dán geneticky. Základem intelektového přístupu je pochybnost, v prostředí sportu je ale potřeba účelně, přímočaře, jasně a rychle přemýšlet a následně jednat. Dělí se na vyšší (fantasie, intuice) a nižší (praktičnost, organizační talent). Dá se tedy říci, že herní inteligence je kognitivní a motorická výbava hráče, která slouží k účelnému řešení herních situací. (Haník, 2004)

„Ironicky se dávají do protikladu „svaly proti mozku“ a je zlehčována myšlenková úroveň sportovců. Patrně se jedná o ukřivděnou reakci sportovně nenadaných lidí, protože všechny výzkumy naznačují nadprůměrnou inteligenci sportovní elity. V jednom z nejrozsáhlejších a nejreprezentativnějších výzkumů osobnosti sportovců (Vaněk, Hošek, Svoboda, 1974) byla testována inteligence 824 sportovců, členů reprezentačních družstev většiny sportů (Ravenův test a faktor B v 16 PF). V průměru byl nalezen IQ 108 a v některých sportovních specializacích (vodní slalom, košíková, horolezectví) byl průměr kolem 115.“ (Slepička, 2009, s. 54)

Můžeme tedy předpokládat, že nejlepší světoví hráči fotbalu jsou nadprůměrně inteligentní. Herní a obecná inteligence mají společný genetický základ, jinak se rozcházejí a opírají se o jiné faktory. Domnívám se tedy, že i hráči výkonnostního fotbalu budou na velmi dobré inteligenční úrovni, ať už obecné, tak herní. Dalším tématem bude určitě zmínka o tom, zda vůbec inteligence souvisí se vzdělanostní strukturou.

O tom jsem se dočetl v diplomové práci zabývající se fakty o přístupu ke studiu mladých fotbalistů. Zásadní roli u studia hraje rodinné prostředí, logicky, rodiče s vysokoškolským vzděláním budou vyžadovat od dětí vyšší vzdělání, alespoň takové, jako mají oni sami. Děti, které se v rodičích často vzhlížejí, budou chtít dosáhnout vzdělání, jako dosáhli jejich rodiče. Každý z nás má nějaké nadání, ale je velmi důležité, takové nadání rozvíjet. Když se nadání rozvíjet nepokusíme, nikdy nemůžeme zjistit, zda na danou činnost máme nadání. Tedy, když bude syn „instalatéra“ studovat vzdělání ukončené výučním listem, stejně jako jeho otec, nikdy nezjistí a nerozvine nadání na studium jiných svých předností, které může mít.

„Je samozřejmostí, že k významným myšlenkovým pochodům jsou vysoce rozvinuté intelektuální schopnosti podmínkou, nejsou však jejich zárukou. Bez souhrnu charakterových vlastností se schopnosti nikdy nemusí rozvinout v dovednosti.“ (Heča, 2011, s. 33)

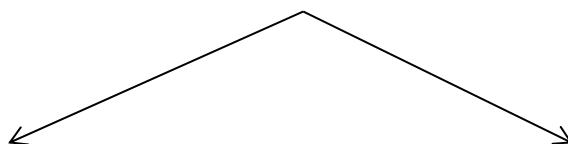
Při korelaci IQ a školního prospěchu máme po celém světě průměrný výsledek 0,42 z 1. Tedy ze 100 respondentů bude jen 42 na stejné nebo přibližně stejné příčce v testu IQ a ve školním prospěchu. Zbytek bude naprosto odlišný. Znamená to tedy, že IQ neudává kvalitu prospěchu, jsou to spíše osobnostní vlastnosti (píle, návyk, motivace, vůle, lenost, nechuť, lhostejnost), které ovlivňují prospěch žáků. (Heča, 2011)

3.4 HIERARCHIE FOTBALOVÝCH SOUTĚŽÍ FAČR

Soutěže FAČR 2017/2018

Celostátní soutěže:

1. HET liga
2. FORTUNA národní liga

3. FORTUNA ČFL	3. FORTUNA MSFL
4. FORTUNA DIVIZE (sk. A, B, C)	4. FORTUNA DIVIZE (sk. D, E)

Krajské soutěže:

- soutěže spravované krajskými fotbalovými svazy

5. Krajský přebor
6. 1.A třída (dle krajů rozdělena na více skupin)
7. 1.B třída (dle krajů rozdělena do více skupin)

Okresní soutěže:

- soutěže spravované okresními fotbalovými svazy

8. Okresní přebor (II. třída)
9. III. třída
10. IV. třída (dle okresu dělena na více skupin)

(Zdroj: fotbal.cz)

4 METODIKA PRÁCE

4.1 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO SOUBORU

Zkoumaný soubor se skládá z hráčů výkonnostního fotbalu na území Plzeňského kraje a Prahy. Jedná se o hráče hrající na úrovni České fotbalové ligy, divize a krajského přeboru. Výzkum jsem u hráčů prováděl pomocí dotazníku – ankety. Zadal jsem celkem 120 dotazníků a z toho jsem zpět dostal dotazníků 111. Jedná se o hráče 7 týmů.

Po domluvě s trenéry jsem dotazníky zadával buďto osobně po předem domluvené schůzce nebo jsem je hráčům rozdával a za týden jsem je dostával zpět.

Oslovení probandi byli ve věku 16 – 44 let. Průměrný věk zkoumaného souboru činí tedy 23,7 let.

4.2 METODY VÝZKUMU

„Vědecký výzkum rozšiřuje hranice vědomostí lidstva a znamená proces vytváření nových poznatků, ale i potvrzení či vyvrácení stávajících. Jedná se o systematickou a pečlivě naplánovanou činnost, která je vedena snahou zodpovědět výzkumné otázky a přispět k rozvoji daného oboru. Je to svébytný, racionálně a účelově orientovaný způsob využívání metodických a technických prostředků, směřujících k ovládnutí a řešení problémů v zadaném okruhu aktuálních potřeb jednotlivých oborů lidské činnosti. Jde o systematické kontrolované, empirické a kritické zkoumání hypotetických výroků o předpokládaných vztazích mezi přirozenými jevy. Vědecké bádání je natolik uspořádané, že badatelé mají kritickou důvěru ve výzkumné výsledky. Subjektivní názor je tedy kontrolován objektivní skutečností.“ (Skutil, 2011, s. 17)

Příklady metod výzkumu jsou – empirický výzkum, teoretický výzkum, analytický výzkum, historický výzkum a konceptuálně-filozofický výzkum. (Punch, 2008)

Pro svou práci jsem zvolil metodu empirického výzkumu.

4.2.1 EMPIRICKÝ VÝZKUM

V případě mého výzkumu se tedy jedná o empirický výzkum, tedy dle (Punch, 2008) se jedná o výzkum založený na zkušenosti nebo pozorování světa. Tvzení, že se jedná, o empirický výzkum znamená, že se pokusíme problematiku vysvětlit pomocí pozorovatelné informace o světě. Nebudeme tedy pouze teoretizovat nebo uvažovat o dané problematice, ale získáme data týkající se dané problematiky.

Já se pokusím vysledovat pomocí metody dotazníku / ankety rozdíl ve vzdělanostní úrovni výkonnostních fotbalistů oproti celkovému průměru vzdělanostní úrovně mužů ČR.

4.3 METODY ZÍSKÁVÁNÍ DAT

V pedagogice a psychologie jsou používány dva výzkumné přístupy.

1. Kvalitativní výzkum – jedná se o výzkum, kdy zkoumáme problematiku velmi dopodrobna a zkoumáme tedy menší počet jedinců, jevů a snažíme se pochopit a zjistit vše o dané problematice, data zapisujeme nenumerycky

2. Kvantitativní výzkum – Naopak výzkum kvantitativní se zabývá problematikou větší skupiny osob nebo jevů a nezkoumá je dopodrobna, vybere si pouze část zkoumání o skupině či jevu, data mají číselnou neboli numerickou podobu (Ferjenčík, 2000)

Sběr dat

Možnosti sběru dat u kvantitativního výzkumu jsou např. náhodný výběr, experiment, test nebo také dotazník. U kvalitativního jsou to metody pozorování, rozhovoru a také videozáznam. (Hendl, 2005)

V bakalářské práci jsem použil metodu dotazníku / ankety.

4.3.1 DOTAZNÍK – ANKETA

„Samotný dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně. Někdy se ve stejném významu jako dotazník užívá termínu anketa. Většinou se však oba pojmy rozlišují a za anketu se považuje takové šetření, při kterém se účastníci do šetření zapojují.“ (Chráska, 2016, s. 158)

Kladné a záporné strany dotazníku

Pozitivní stránkou dotazníku je především snadná administrace, oslovení velkého počtu respondentů, a možnost kvantifikování dat. Mezi nevýhody patří subjektivní výpovědi respondentů, omezení odpovědi respondenta vlivem otázek a důvěryhodnost dat. Negativní stránky lze eliminovat především správností sestavení dotazníku. (Pelikán, 2011)

Tvorba otázek

Typy otázek v dotazníkovém šetření jsou uzavřené, otevřené a polouzavřené. Uzavřené mají předem stanovené odpovědi. Otevřené mají odpovědi volné, vyžadují samostatné vyjádření respondenta a polouzavřené dávají respondentovi možnost buďto výběru předem daných odpovědi nebo možnost vlastní odpovědi. (Pelikán, 2011)

Tvorba dotazníku (Chráska, 2016)

- Položky musejí být jasné a zřetelné.
- Formulace musí být naprosto jednoznačná.
- Položky mají zajišťovat jen nezbytné údaje.
- Položky nesmějí být sugestivní – tj. nesmějí napovídat, jak odpovědět.
- Nezbytným předpokladem pro úspěch dotazníku je ochota respondentů spolupracovat.
- Dotazník musí obsahovat jasné pokyny pro vyplnění.
- Při konstrukci musíme dbát, aby data získaná dotazníkem byl snadno tříditelná a snadno se zpracovávala.

4.3.2 CHARAKTERISTIKA VLASTNÍHO DOTAZNÍKU – ANKETY

Vytvořil jsem dotazník vlastní konstrukce a formulace. Obsahuje celkem 31 otázek, z toho 29 je uzavřených a 2 otázky jsou polouzavřené.

Formulaci a posloupnost otázek jsem konzultoval s vedoucím bakalářské práce Jaromírem Votíkem.

Cílem dotazníku je zjistit informace o struktuře vzdělanostní úrovně hráčů, o rodinném a fotbalovém prostředí respondentů a zjistit demografické údaje respondentů.

Na úvod dotazníku jsem hráče seznámil s projektem bakalářské práce. V úvodu jsem se dále zmínil, k čemu projekt bude sloužit, krátce jsem představil sebe a vedoucího práce. Respondenty jsem požádal o správnost odpovědí, dal jsem jim instrukce, jak dotazník vyplnit a poděkoval jsem za ochotu vyplnit dotazník.

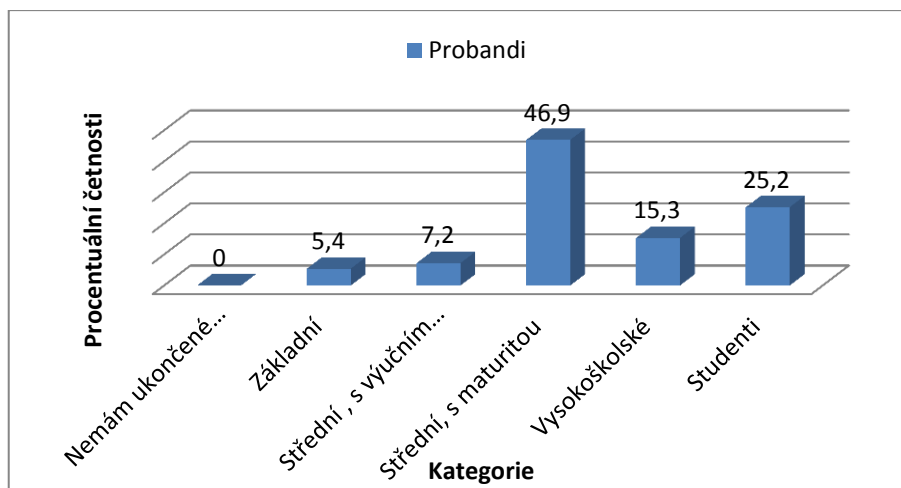
4.4 METODY ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH DAT

Zpracování dat proběhlo na bázi deskriptivní statistiky, kdy jsme využili metody kategoriálního třídění včetně procentuálního vyjádření.

5 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ A JEJICH KOMPARACE

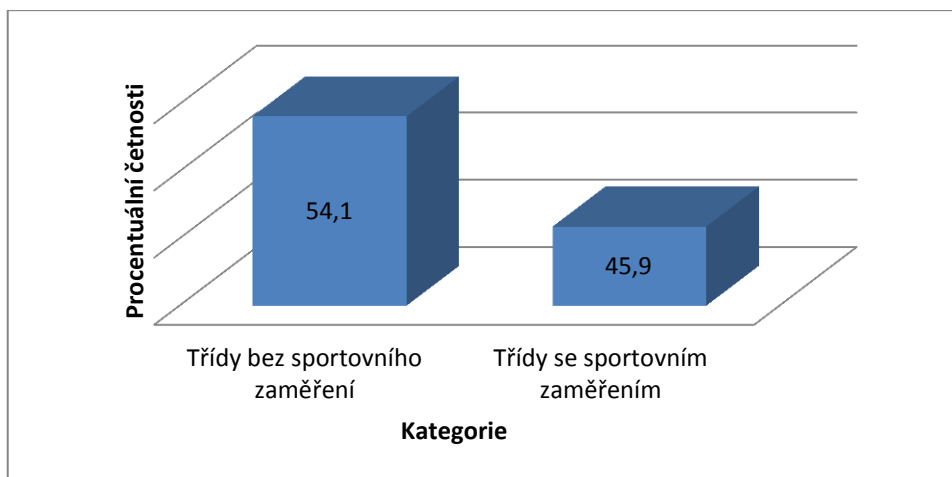
5.1 VÝSLEDKY DOTAZNÍKŮ – ANKETY

5.1.1 VZDĚLÁNÍ HRÁČŮ

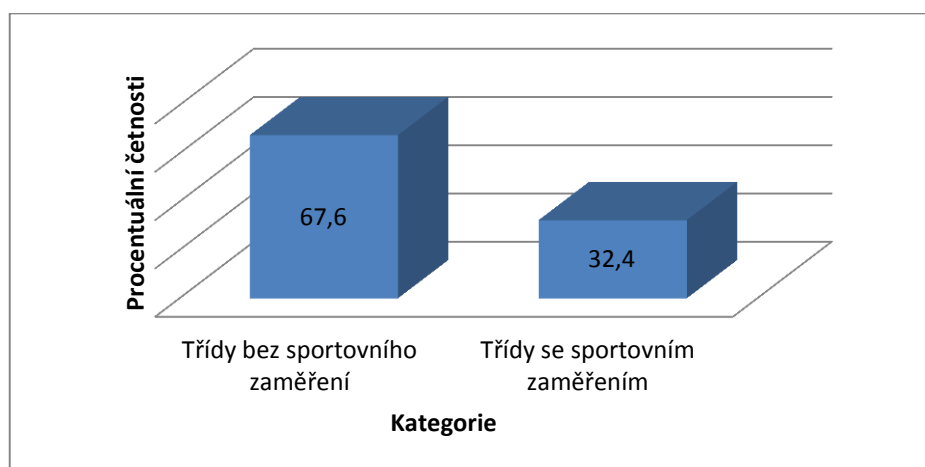
Graf 2 Nejvyšší dosažené vzdělání zkoumaného souboru

Nejčastější odpovědí respondentů je nejvyšší dokončené vzdělání s maturitou, kterého dosáhlo 46,9 %. Nikdo z dotazovaných nemá nedokončené základní vzdělání. Jako nejvyšší dokončené vzdělání má 6 hráčů, tedy 5,4 % dokončené vzdělání základní. Čtvrtina hráčů (25,2 %) jsou buďto studenty SŠ, konkrétně 14 hráčů, dále 11 probandů studuje VŠ a 3 studují VOŠ. Vysokoškolského vzdělání dosáhlo 15,3 % výkonnostních hráčů fotbalu. Poslední skupinou jsou pak ti, kteří dosáhli nejvýše vzdělání zakončené výučním listem (7,2 %).

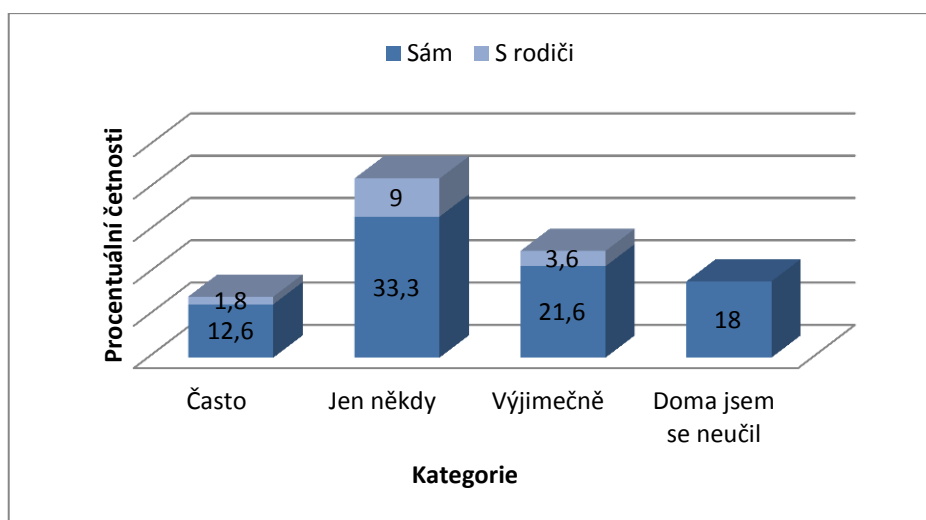
Graf 3 Zaměření základní školy probandů

Na základní škole téměř polovina probandů navštěvovala sportovní třídy, ze 111 respondentů 51 navštěvovalo třídu se sportovním zaměřením. Do třídy bez sportovního zaměření pak chodilo 54,1 % zkoumaného souboru (60 respondentů).

Graf 4 Zaměření střední školy probandů

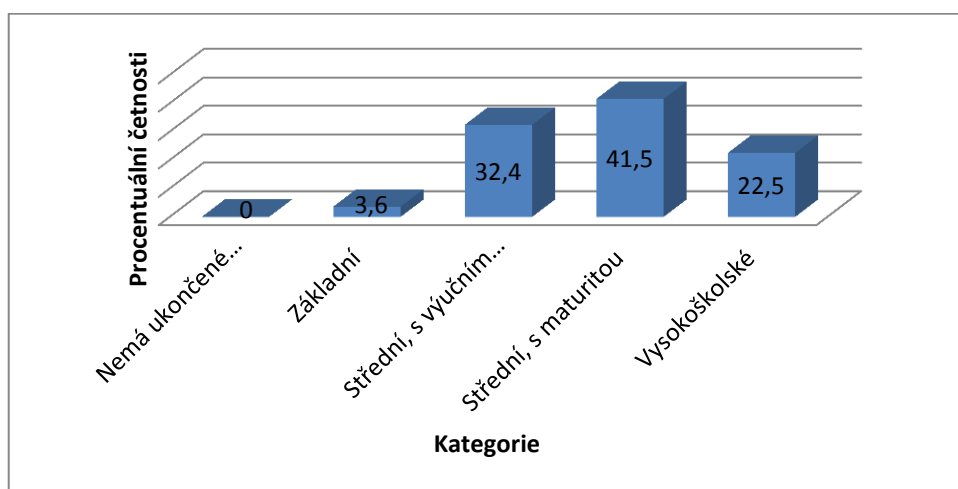
V grafu číslo 4 jsou získaná data ohledně studia na SŠ probandů. 67,6 % navštěvovalo školu bez sportovního zaměření a 32,4 % navštěvovalo školy typu (Sportovní gymnázium, Sportovní a podnikatelská škola, popř. mohl někdo být součástí SCM).

Graf 5 Domácí příprava probandů do školy

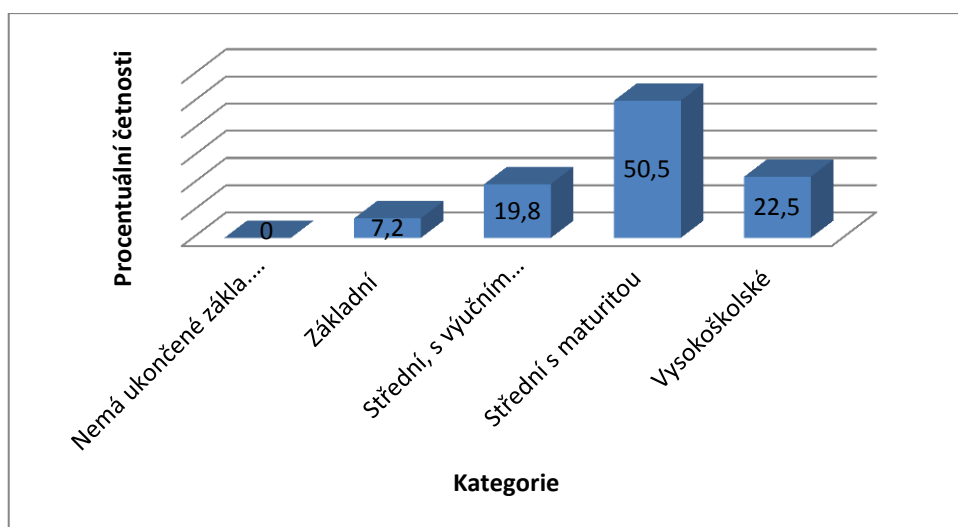
V grafu 5 jsou informace ohledně domácí přípravy do školy. Často se doma učilo, ať už s rodiči nebo sami, 16 respondentů. Jen někdy se učilo 47 respondentů, výjimečně se doma škole věnovalo 28 respondentů a vůbec se neučilo 20 respondentů.

5.1.2 VZDĚLÁNÍ RODIČŮ PROBANDŮ

Graf 6 Vzdělání otce

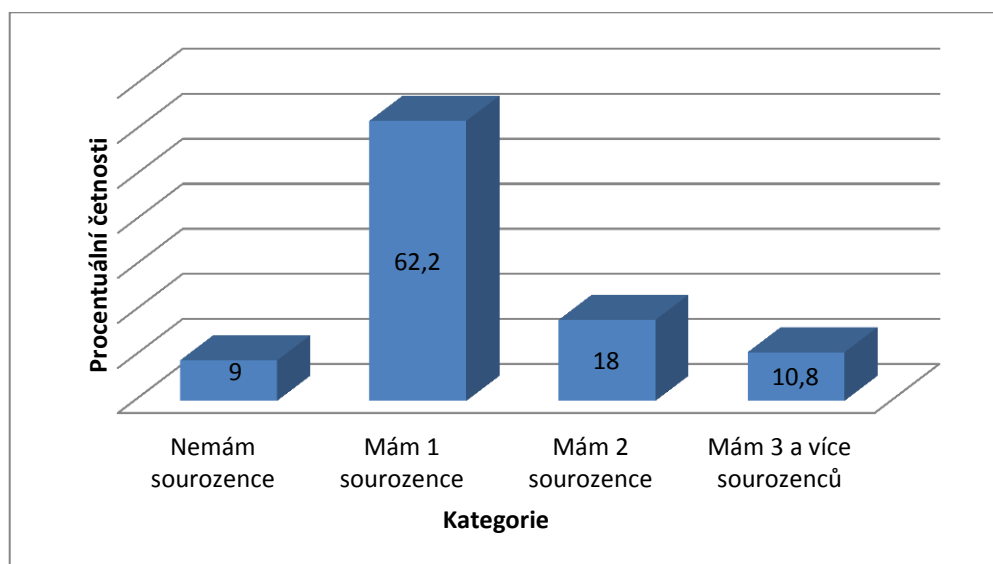
Nejvyšší ukončené vzdělání otce je nejčastěji střední s maturitou, kterého dosáhlo 41,5 % otců probandů. 22,5 % vystudovalo VŠ. Značné zastoupení je také u nejvyššího dokončeného vzdělání s výučním listem, konkrétně 32,4 %. Základního vzdělání jako nejvyššího vzdělání pak dosáhlo 3,6 % otců.

Graf 7 Vzdělání matky

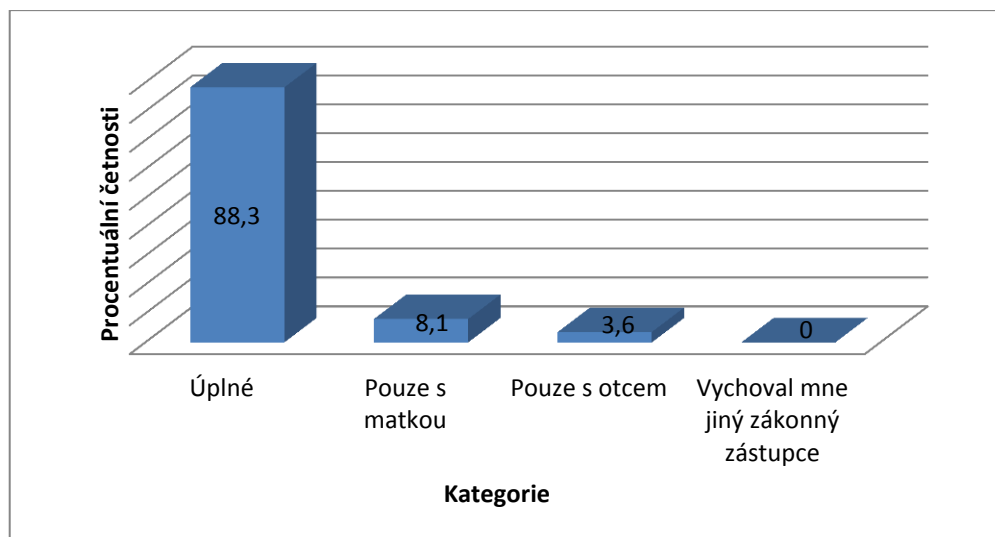
Více než polovina, tedy 50,5 % matek získalo nejvyšší dokončené vzdělání středoškolské s maturitou. Téměř čtvrtina (22,5 %) získalo VŠ vzdělání. Střední školu s výučním listem jako nejvyšší vzdělání dokončilo 19,8 % matek probandů a školu základní 7,2 %.

5.1.3 DEMOGRAFICKÉ OTÁZKY

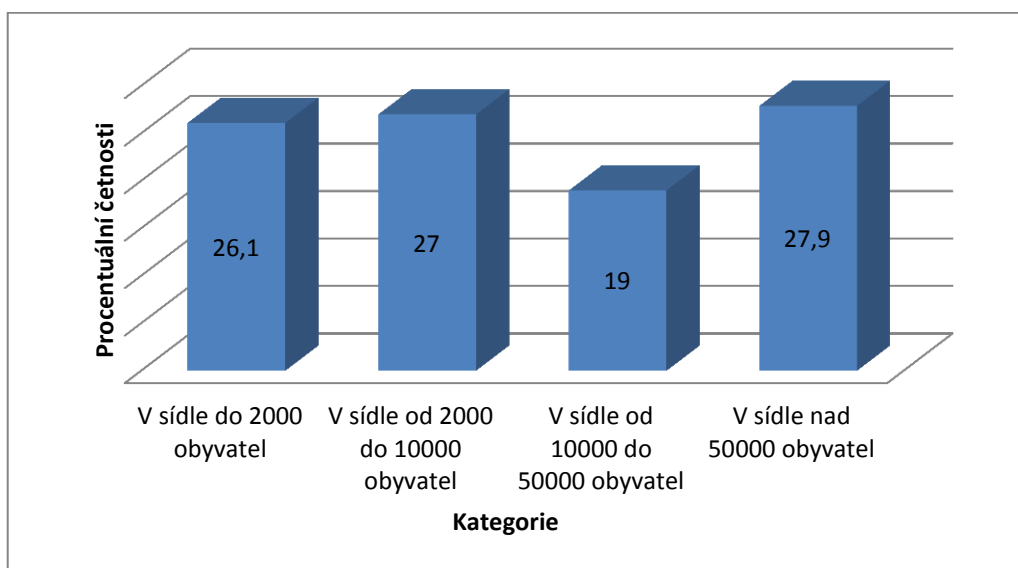
Graf 8 Počet sourozenců probandů

V grafu 8 je patrné, že většina probandů má 1 sourozence, přesněji řečeno 69 probandů má jednoho sourozence, bez sourozence je pak 10 probandů. Přesně dva sourozence má 20 probandů a ještě více než dva sourozence má probandů 12.

Graf 9 Typ rodiny probandů

Naprostá většina, tedy 88,3 % probandů, dle grafu 9, vyrůstala v úplné rodině. 8,1 % bylo vychovááno pouze matkou a 3,6 % pouze otcem.

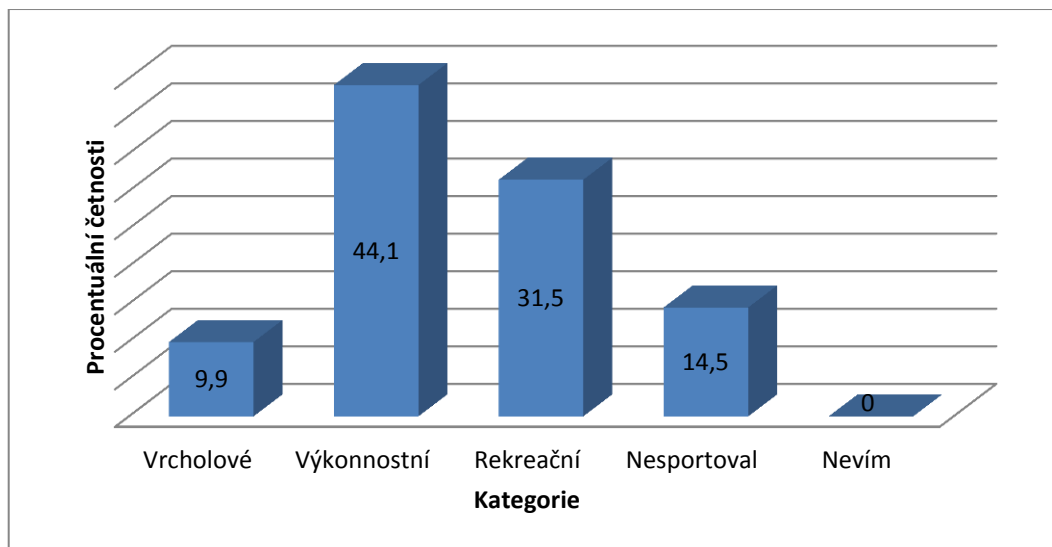

Graf 10 Velikost místa bydliště, v kterém vyrůstali probandi

V sídle do 2000 obyvatel vyrůstalo 26,1 % respondentů. V sídle od 2000 do 10000 obyvatel vyrůstalo 27 respondentů a v sídle od 10000 do 50000 vyrůstalo 19 % respondentů. Ve městech nad 50000 obyvatel vyrůstalo nejvíce, tedy 27,9 % probandů.

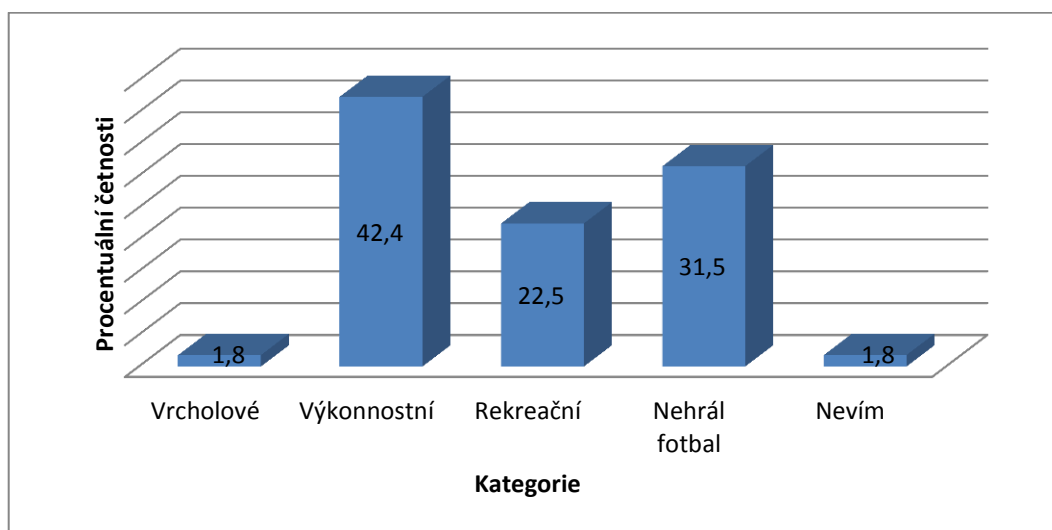

5.1.4 SPORTOVNÍ ÚROVEŇ V RODINĚ PROBANDŮ

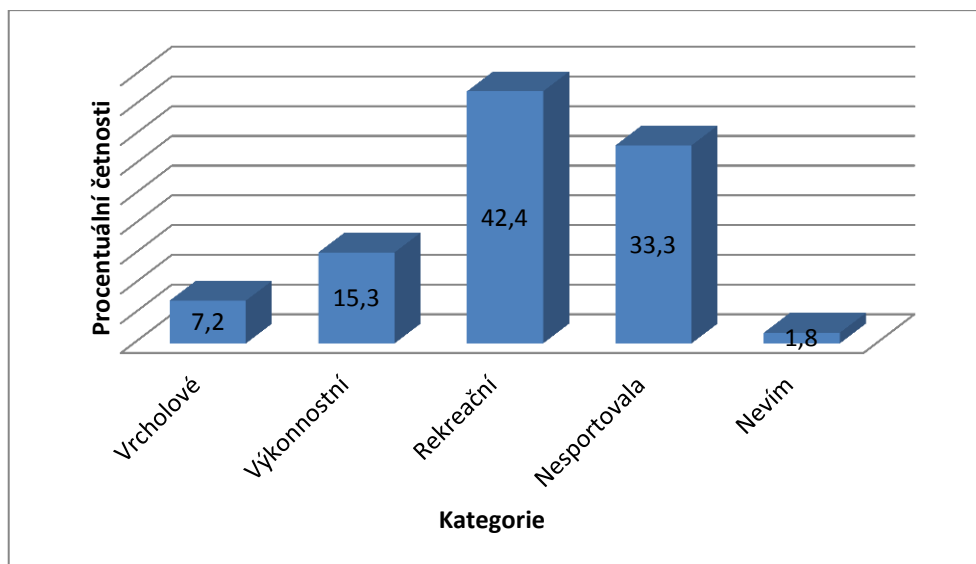
Graf 11 Sportovní aktivita otců probandů

Vrcholově se sportu věnovalo přesně 11 otců. Na výkonnostní úrovni provozovalo sport otců probandů 49 a rekreačně se sportu věnovalo otců 35. Vůbec nesportovalo otců 16.

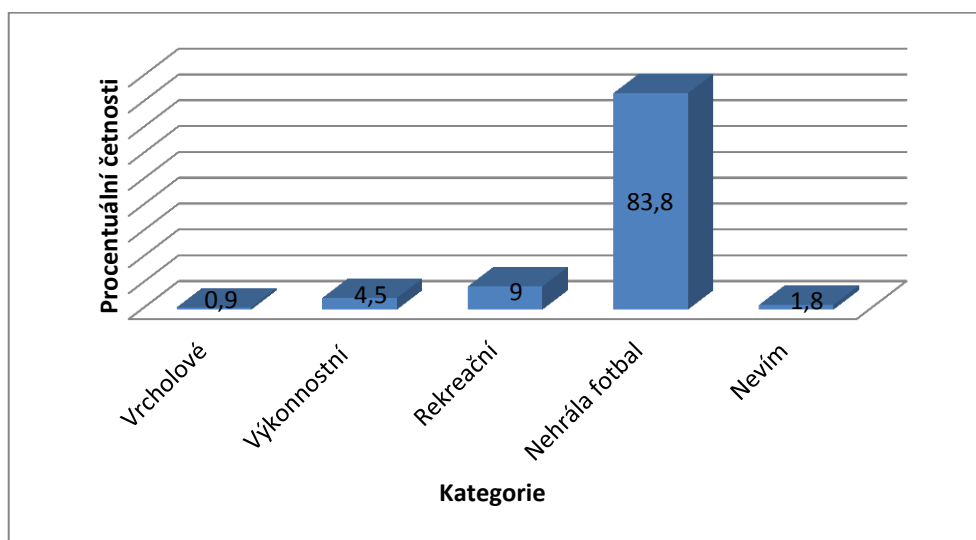
Graf 12 Fotbalová kariéra otců probandů

Fotbalu se na vrcholové úrovni věnovalo 1,8 % otců probandů. Na výkonnostní úrovni hrála fotbal téměř polovina otců probandů, tedy 42,4 %. Rekreačně fotbal hrálo 22,5 % otců a téměř třetina, tedy 31,5 % otců probandů fotbal vůbec nehrálo.

Graf 13 Sportovní aktivita matek probandů

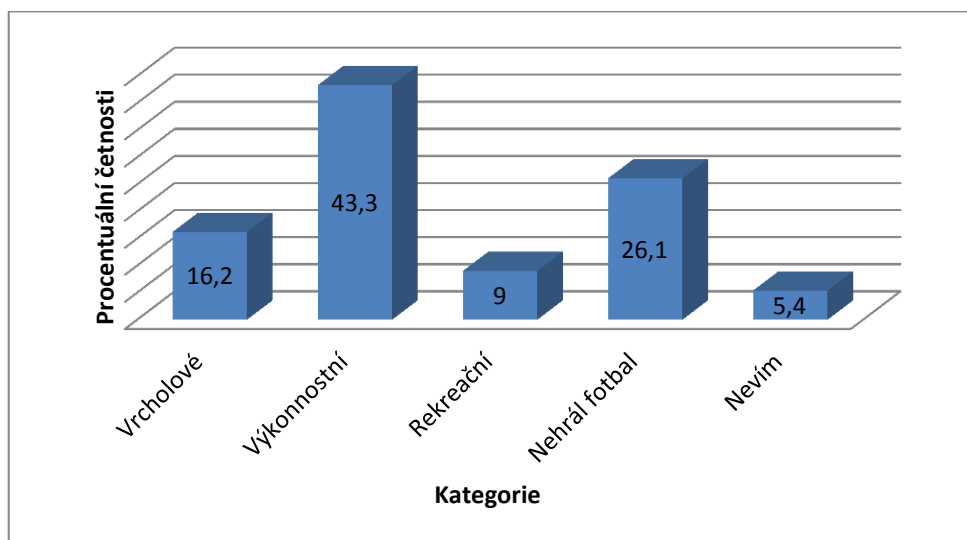
2 respondenti odpověděli na otázku, na jaké úrovni matka sportovala možností „nevím“. Přesně čtvrtina zkoumaného souboru tedy 37 matek vůbec nesportovala. Rekreačně sport provádělo 47 matek. Na úrovni výkonnostní sport provozovalo 17 matek a 8 se věnovalo sportu vrcholově.

Graf 14 Fotbalová kariéra matek probandů

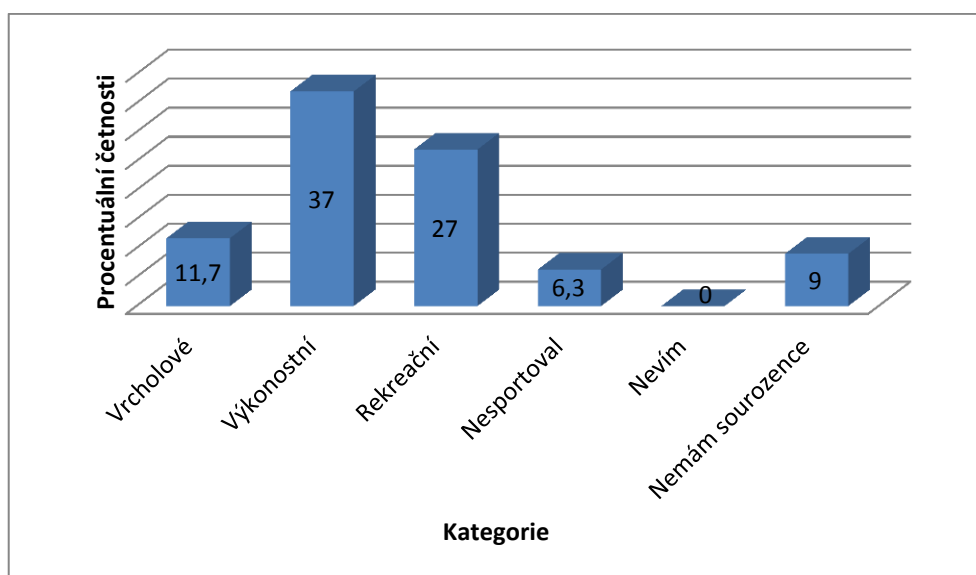
Dle grafu 14 drtivá většina, tedy 83,8 % matek probandů vůbec nehrála fotbal. Alespoň na úrovni rekreační se fotbalu věnovalo 9 % matek probandů a výkonnostně 4,5 % matek. Vrcholově hrála fotbal 1 matka ze zkoumaného souboru, tedy 0,9 %. Na otázku

odpovědělo 1,8 % respondentů možností, že neví informace ohledně hraní fotbalu své matky.

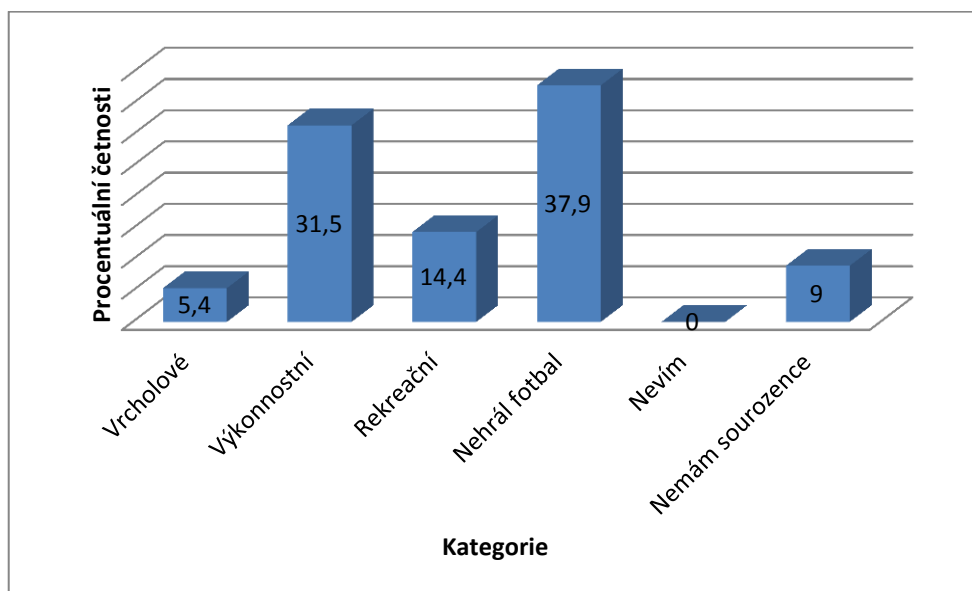
Graf 15 Fotbalová úroveň některého z blízkých příbuzných probandů

Graf 15 uvádí, že 16,2 % respondentů má v rodině blízkého příbuzného, který hrál fotbal na vrcholové úrovni. Na úrovni výkonnostní hrál blízký příbuzný fotbal u 43,3 % probandů. Rekreačně se fotbalu věnoval blízký příbuzný u 9 % respondentů a fotbal vůbec nehráli blízcí příbuzní u 26,1 % respondentů. 5,4 % odpovědělo možností – Nevím.

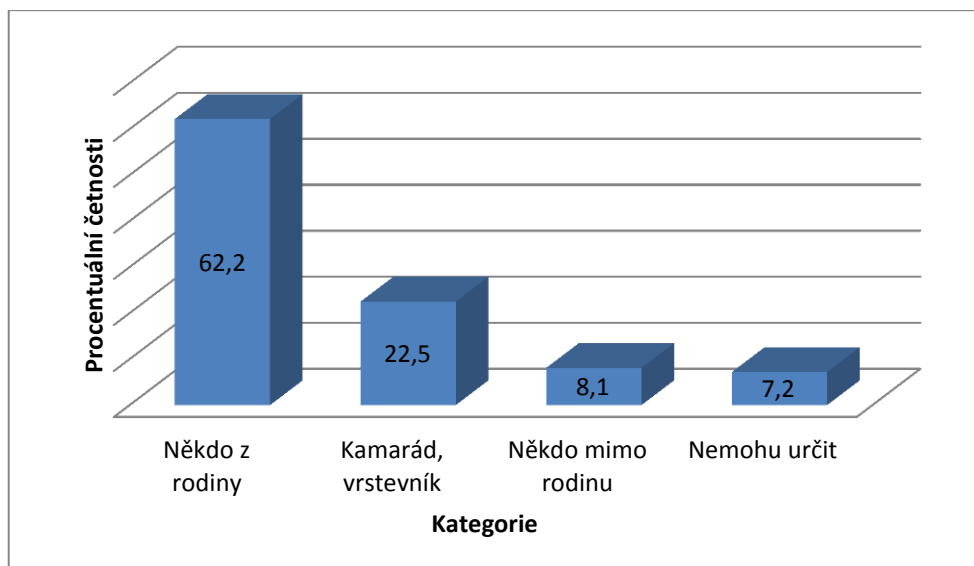
Graf 16 Sportovní aktivita některého ze sourozenců probandů

U 13 respondentů některý ze sourozenců sportoval na vrcholové úrovni. Výkonnostně se sportu věnoval alespoň jeden sourozenec u 41 respondentů a rekreačně u 30 respondentů alespoň jeden sourozenec. 6,3 % probandů nemá sourozence, který by se věnoval sportu. 9 % nemá sourozence.

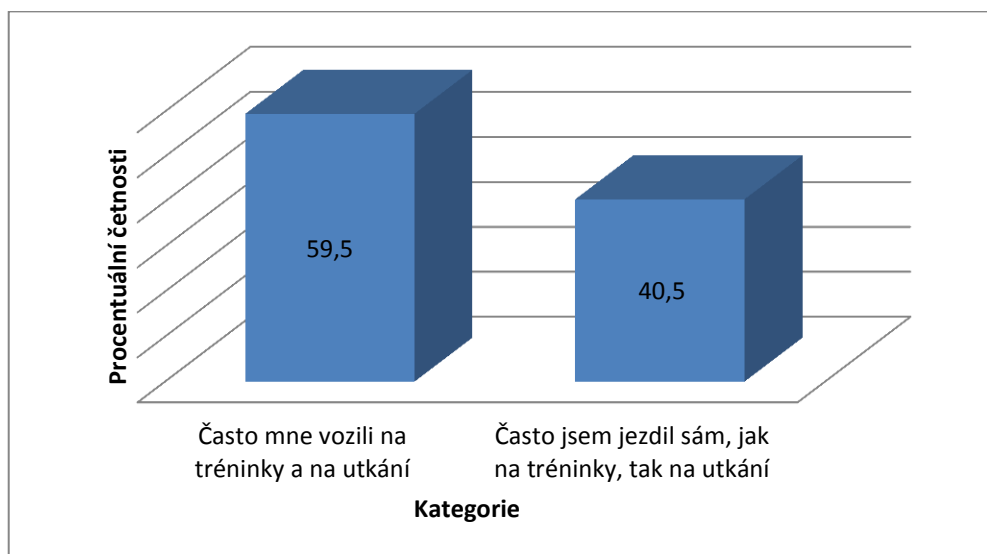
Graf 17 Fotbalová úroveň některého ze sourozenců probandů

V grafu 17 je zřejmé, že 6 probandů má sourozence, který hrál nebo hraje fotbal na vrcholové úrovni. 35 probandů má sourozence hrajícího fotbal na výkonnostní úrovni a u 16 respondentů se věnoval sourozenec fotbalu rekreačně. 44 probandů nemá sourozence, který hrál fotbal a 10 probandů nemá sourozence.

Graf 18 Začátek fotbalové kariéry probandů

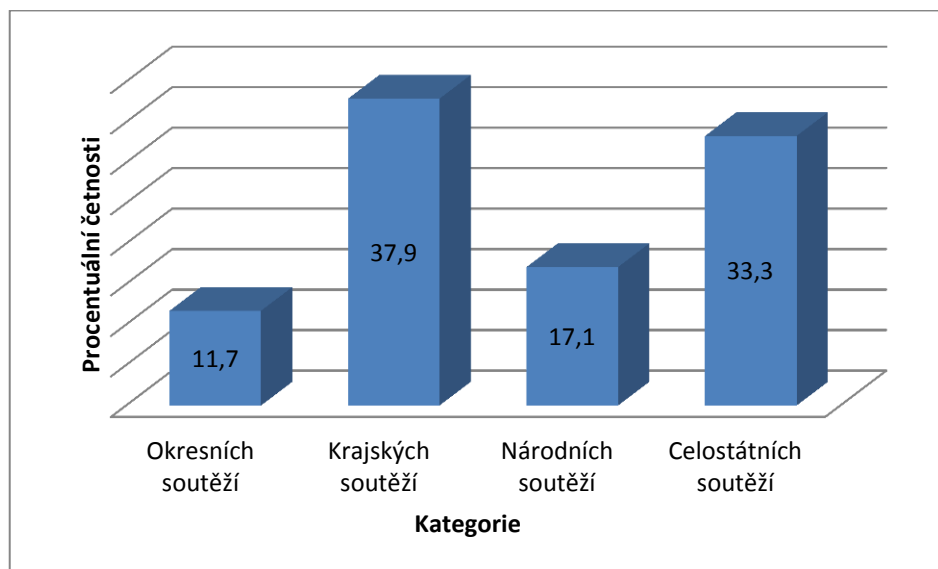
U většiny případů tedy u 62,2 % případů byl respondent přiveden k fotbalu někým z rodiny. Téměř čtvrtinu, tedy 22,5 % respondentů přivedl k fotbalu kamarád a 8,1 % někdo mimo rodinu. 7,2 % respondentů nedokáže určit, kdo je k fotbalu přivedl.

Graf 19 Podpora rodiny v žákovských kategoriích probandů

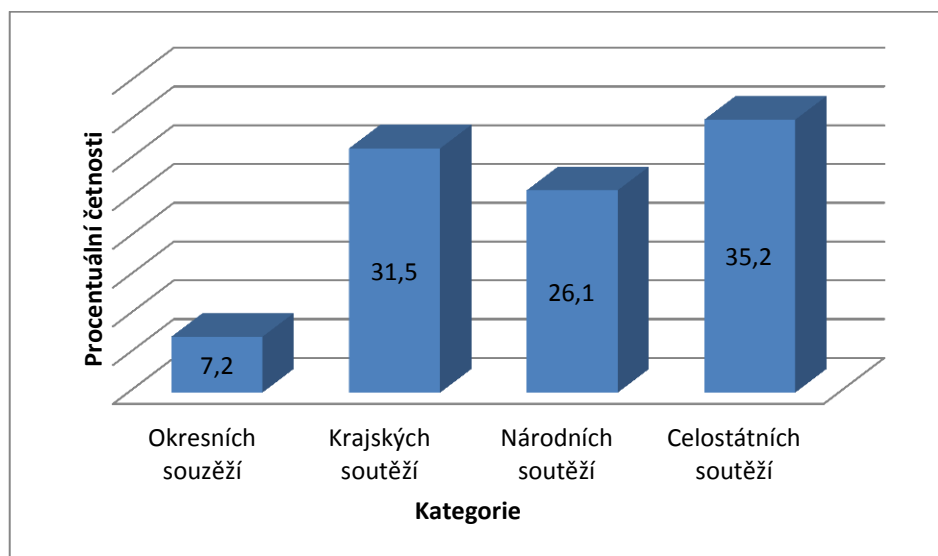
V žákovských kategoriích 59,5 % probandů bylo na tréninky a utkání dopravováno rodiči a zbylá část, tedy 40,5 % probandů se na tréninky a zápasy dostávala sama.

5.1.5 NEJVYŠŠÍ SOUTĚŽE HRANÉ PROBANDY V KARIÉŘE

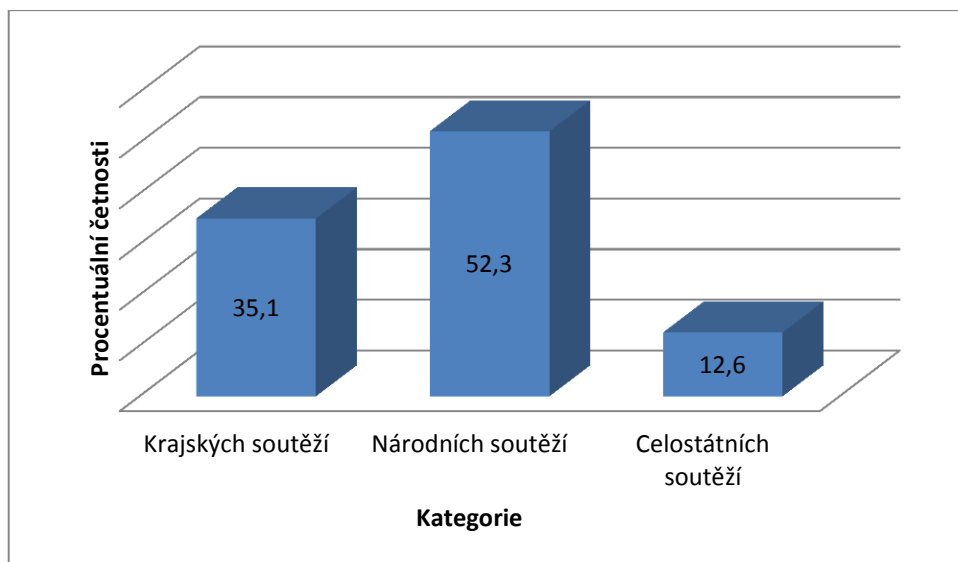
Graf 20 Nejvyšší soutěž v žákovské kategorii, kterou probandi hráli

V žákovských kategoriích hrálo nejvýše okresní soutěže 11,7 % probandů. Soutěže krajské pak probandů 37,9 %. Národní soutěže jako jsou divize 17,1 %. V celostátních soutěžích hrála přesně třetina ze všech oslovených, tedy 33,3 %.

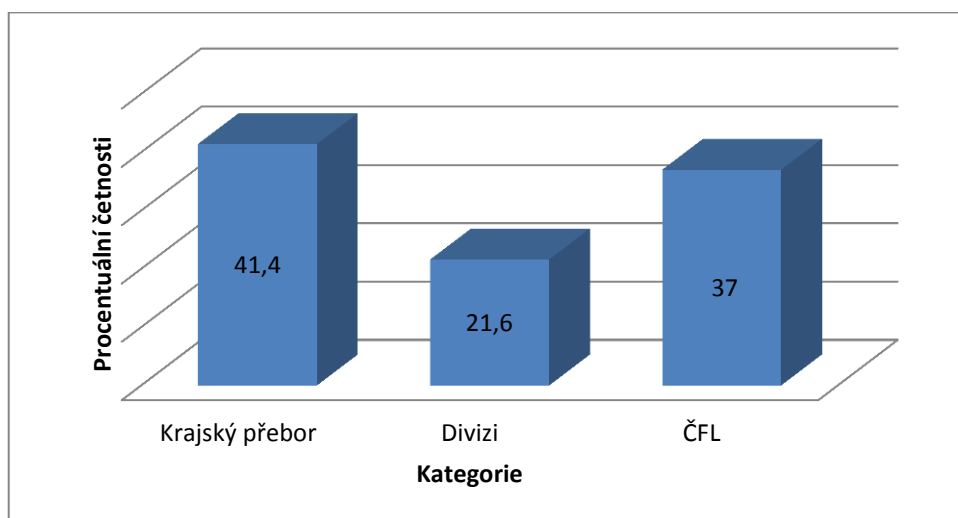
Graf 21 Nejvyšší soutěž v dorostenecké kategorii, kterou probandi hráli

V dorostenecké kategorii hrálo nejvýše okresní soutěže 8 respondentů. Nejvýše krajskou soutěž hrálo v dorosteneckém věku 35 probandů. V nejvýše národních soutěžích hrálo 29 probandů. Největší zastoupení je u souboru, který hrál v dorosteneckém věku nejvyšší dorosteneckou soutěž, konkrétně se jedná o 39 probandů.

Graf 22 Nejvyšší soutěž v kategorii mužů, kterou probandi hráli

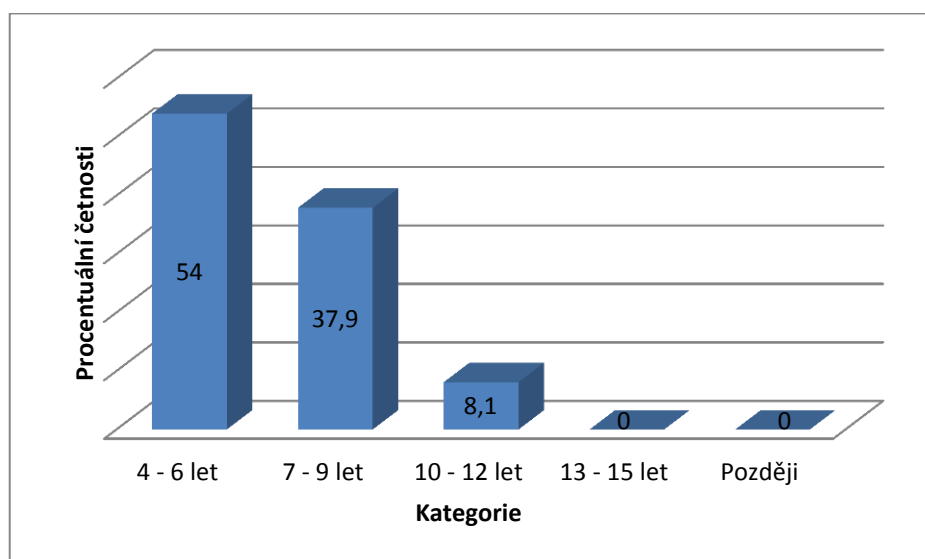
V kategoriích mužů nejvýše krajské soutěže hrálo 35,1 % oslovených probandů. Většina, tedy 52,3 % probandů si zahrála soutěže národní a v celostátních soutěžích, mezi které patří 1. a 2. liga, se představilo 12,6 % respondentů.

Graf 23 Současná soutěž, kterou probandi hrají

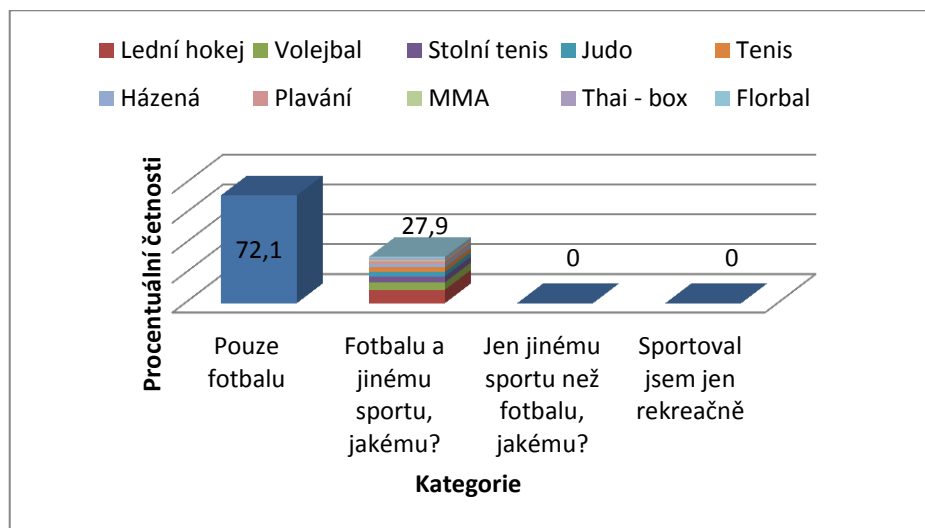
V současné době se fotbalu v krajském přeboru věnuje 46 respondentů. Fotbal v divizi hraje respondentů 24 a 41 jedinců ze zkoumaného souboru pak hraje v ČFL.

5.1.6 VÝVOJ KARIÉRY + ZÁJEM O SPORT

Graf 24 Zahájení organizované fotbalové kariéry

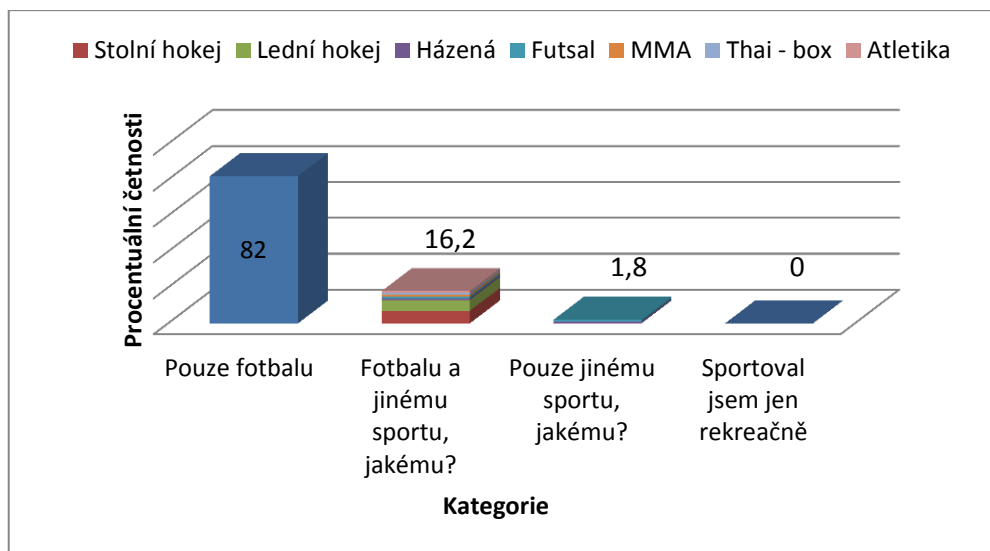
Většina dotazovaných hráčů se organizovaně začala věnovat fotbalu mez 4 a 6 rokem života, konkrétně 54 %. Mezi 7 – 9 rokem s fotbalem začalo 37,9 % respondentů. 8,1 % s fotbalem začalo až v žákovských kategoriích tedy až mezi 10 – 12 rokem života. Později nezačal žádný z respondentů.

Graf 25 Sporty provozované probandy v žákovských kategoriích

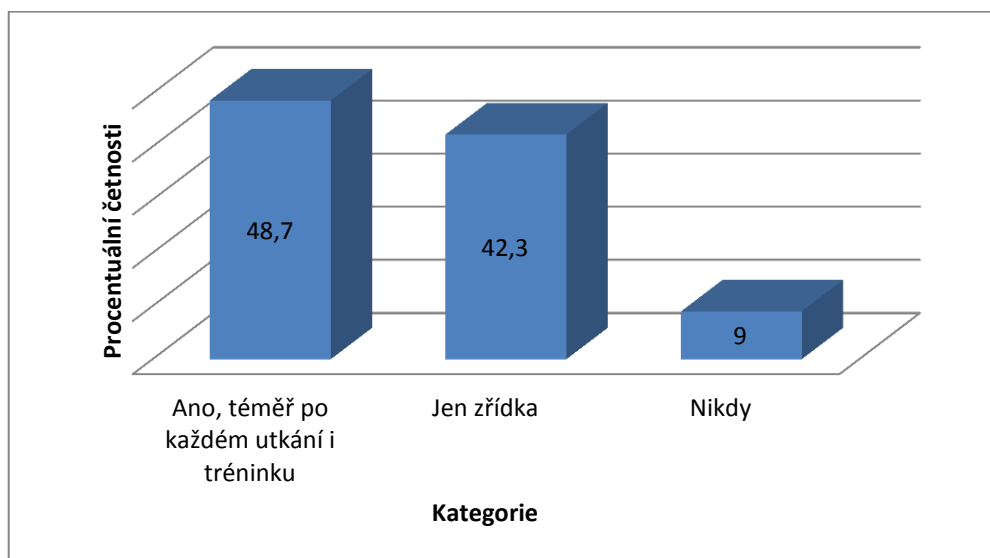
Dle grafu 25 se 72,1 % probandů v žákovském věku věnovalo pouze fotbalu. Zbytek, tedy 27,9 % (31 respondentů) se věnovalo fotbalu a jinému sportu. 9 respondentů se věnovalo lednímu hokeji, 5 volejbalu, 4 stolnímu tenisu, 3 tenisu, 3 judu, 2 házené, 2 plavání, 1 MMA, 1 Thai - boxu a 1 florbalu.

Graf 26 Sporty provozované probandy v dorosteneckých kategoriích

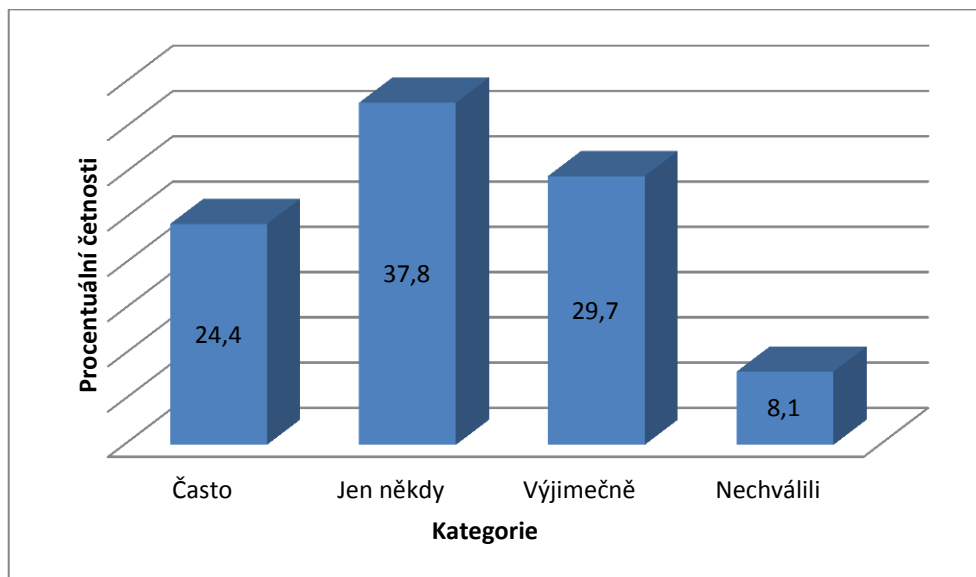
V dorosteneckém věku se 91 respondentů z celkových 111 věnovalo pouze fotbalu. 2 respondenti hráli futsal a fotbalu se vůbec nevěnovali. 18 respondentů hrálo nebo dělalo jiný sport při fotbalu. 7 respondentů hrálo k fotbalu organizovaně stolní tenis, 6 lední hokej, 1 házenou, 1 futsal, 1 atletiku, 1 MMA a jeden se věnoval také Thai – boxu.

Graf 27 Rodinný zájem o výkon probandů

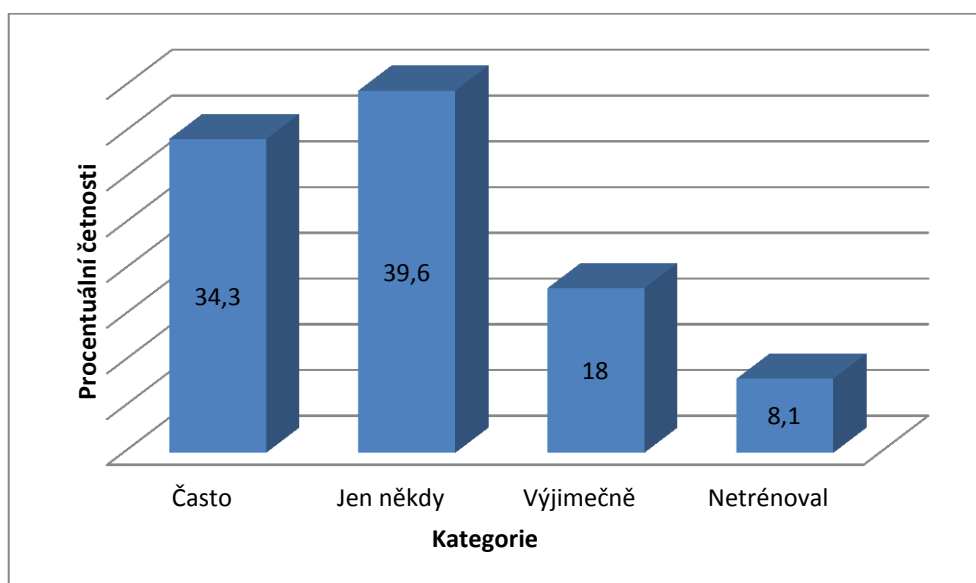
V grafu 27 jsou data týkající se zájmu rodičů o výkon v utkání či na tréninku. 48,7 % probandů řešilo výkon s některým z rodinných příslušníků po každém utkání i tréninku.

42,3 % řešilo průběh utkání s někým z rodiny jen zřídka a 9 % probandů v rodinném prostředí svůj herní výkon vůbec neřešili.

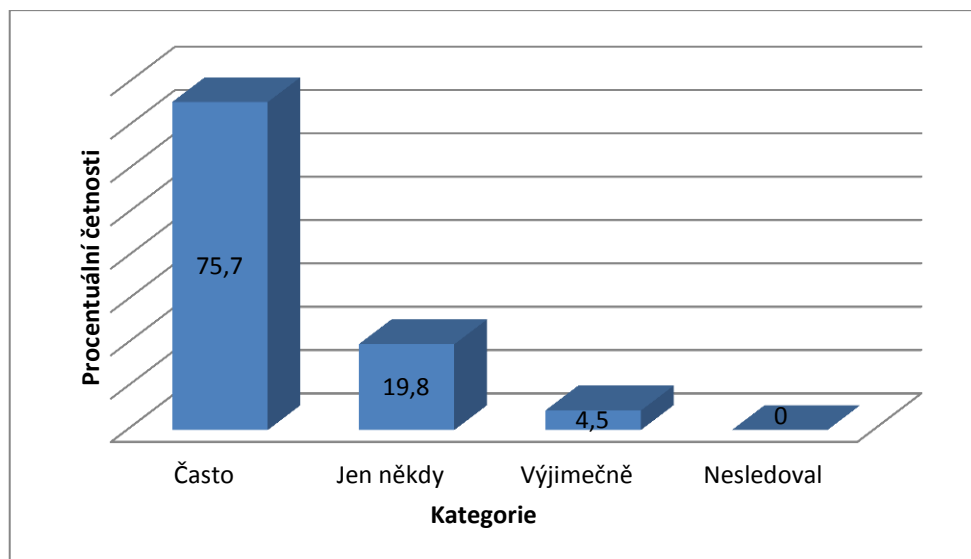
Graf 28 Kladné hodnocení výkonu hráčů ve fotbale

Pochvaly se dostalo často, dle grafu 28, téměř čtvrtině probandů. Jen někdy bylo pochváleno 37,8 % probandů za svůj výkon a 29,7 % probandů bylo chváleno výjimečně. 8,1 % nebylo doma chváleno.

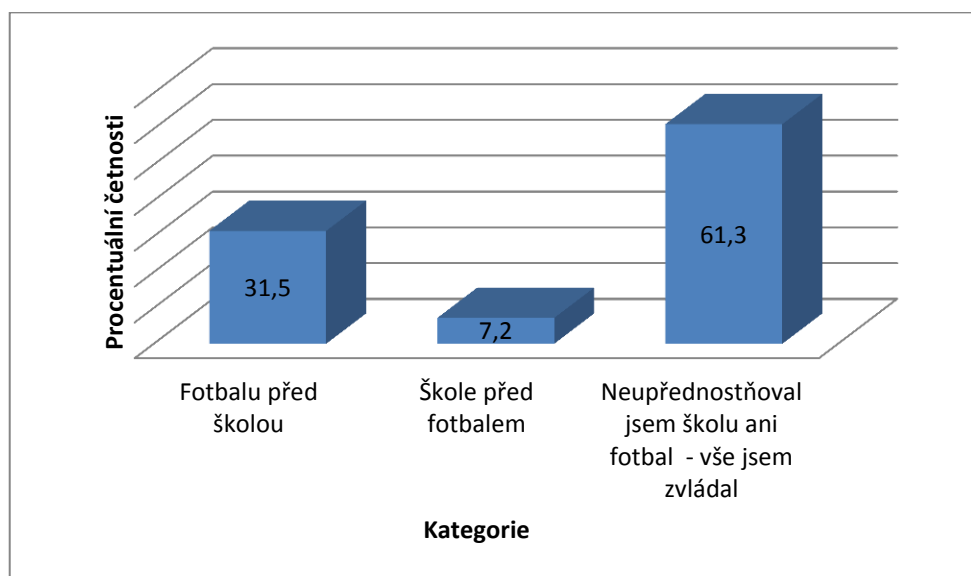
Graf 29 Trénování probandů v domácích podmínkách

Doma trénovalo často (2x v týdnu) 38 respondentů. Jen někdy (1x v týdnu) trénovalo doma 44 respondentů a výjimečně, tedy 1x za 14 dní, trénovalo doma 20 respondentů. Vůbec se doma fotbalu nevěnovalo 9 respondentů ze 111.

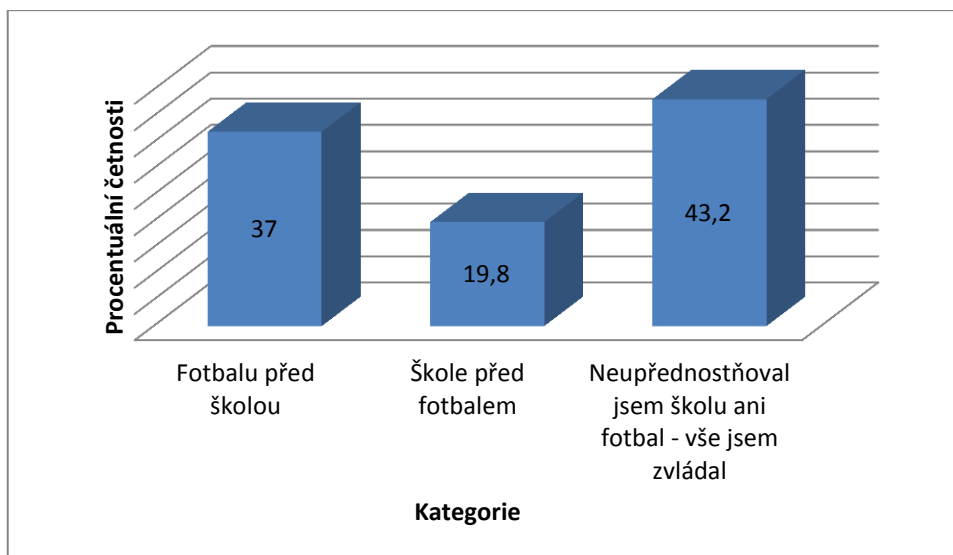
Graf 30 Pasivní zájem o profesionální fotbal dospělých

V grafu 30 jsou zaznamenány odpovědi o sledování fotbalu dospělých (profesionálů) respondenty v minulosti. Naprostá většina fotbal sledovala často, konkrétně 75,7 % respondentů. 19,8 % fotbal sledovalo jen někdy a 4,5 % výjimečně.

Graf 31 Upřednostňování školy nebo fotbalu na ZŠ

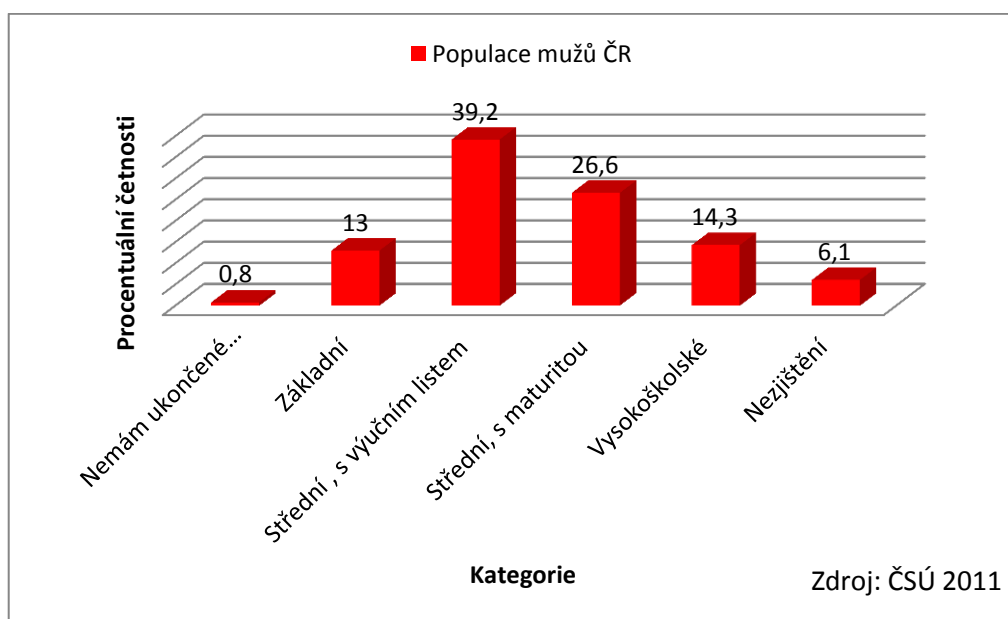
31,5 % respondentů dávalo přednost fotbalu před školou na základní škole, naopak 7,2 % probandů dávalo přednost škole před fotbalem. Zbytek, tedy 61,3 % neupřednostňovalo na ZŠ ani školu, ani fotbal. Jak školu, tak fotbal zvládali skloubit dohromady.

Graf 32 Upřednostňování školy nebo fotbalu na SŠ

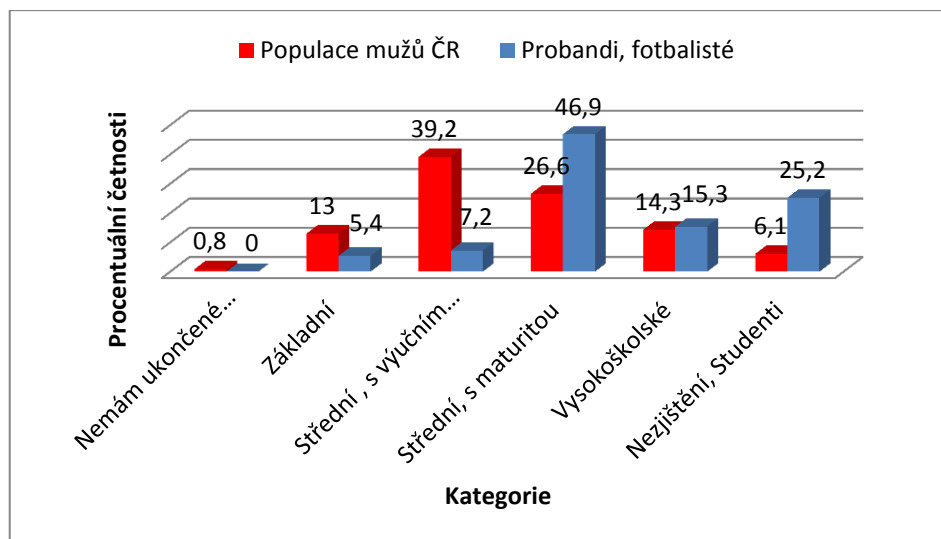
Podle grafu 32, 41 respondentů dávalo přednost fotbalu před školou při studiu na SŠ. Školu upřednostňovalo před fotbalem 22 hráčů z výzkumného souboru. 48 respondentů zvládalo, jak školu, tak fotbal skloubit dohromady a neupřednostňovali ani jedno.

5.2 KOMPARACE S DATY ČSÚ

Graf 33 Struktura vzdělanostní úrovně populace mužů ČR

V grafu 33, který je vytvořen ze získaných dat od ČSÚ, je zobrazeno nejvyšší dosažené vzdělání všech mužů ČR. Dle statistického úřadu tedy v ČR 0,8 % mužů nemá dokončené základní vzdělání. 13 % mužů má nejvyšší dokončené vzdělání základní. Střední s výučním listem získalo 39,2 % mužů ČR. Vzdělání středoškolské zakončené maturitní zkouškou získalo jako nejvyšší dokončené vzdělání 26,6 % mužů ČR. Vysokoškolské vzdělání mezi muži v ČR získalo 14,3 %. 6,1 % jsou pak muži, o kterých se ČSÚ potřebná data nepodařilo zjistit.

Graf 34 Komparace struktury vzdělanostní úrovně hráčů výkonnostního fotbalu s daty ČSÚ

Při pohledu na graf je zřejmé, že se výsledky zkoumaného souboru oproti výsledkům získaných ČSÚ výrazně liší. Nejvyšší dosažené vzdělání je rozdílné zejména v kategorii střední, s výučním listem a v kategorii střední, s maturitou. U kategorií s výučním listem se liší o 32 %, kdy u populace mužů je to nejčastější typ nejvyššího dosaženého vzdělání. U kategorie s maturitou je rozdíl 20,3 %, jedná se o kategorii nejčastějšího nejvyššího dosaženého vzdělání hráčů zkoumaného souboru. Musím zde zmínit téměř shodu u nejvyššího dosaženého vzdělání vysokoškolského, kdy se kategorie liší o 1 % ve prospěch zkoumaného souboru (15,3 % - 14,3 %). Dále předpokládáme, že z 25,2% studentů, tedy 14 studentů SŠ a 14 studentů VŠ v budoucnu dostudují, a tak získaná data ohledně nejvyššího dokončeného vzdělání budou u kategorie „střední, s maturitou“ a u kategorie „vysokoškolské“ narůstat.

6 DISKUSE

Ve zkoumaném souboru jsme došli ke zjištění, že největší část z hráčů má jako nejvyšší dosažené vzdělání, vzdělání maturitní. Čtvrtina dotazovaných hráčů jsou stále ještě studenti, a tak předpokládáme nárůst kategorií vysokoškolských a kategorie maturitní. Je zde tedy patrná snaha trenérů a rodičů o skloubení fotbalu se školou. Bezpochyby velkým přínosem pro skloubení sportu se studiem jsou sportovní třídy, ať už na základní škole, tak na střední škole. Ze zkoumaného souboru téměř polovina na základní škole a třetina probandů na škole střední navštěvovala třídy se sportovním zaměřením. Na základní škole to byly většinou fotbalové třídy a na SŠ to byly školy typu Sportovní gymnázium, které umožňují studium při sportování na nejvyšší úrovni. Jak na ZŠ, tak na SŠ odpovědělo vždy nejvíce probandů, že školu i fotbal zvládali a nemuseli tak upřednostňovat ani jedno. Dle mého názoru jim přesně v tom, že byli úspěšní ve studiu, pomohly sportovní třídy. Důležité je zde zmínit fakt, že pouze 14,4 % probandů se často učilo doma. Největší část se připravovala v domácím prostředí „Jen někdy“ a 18 % probandů se v domácím prostředí dokonce nikdy neučilo.

Vzdělání rodičů probandů podtrhuje dobový kontext. Probandi, když si odmyslíme všechny studující a přičteme je mezi kategorie, které nejspíše dostudují, mají vzdělanostní strukturu velmi podobnou struktuře svých rodičů, dá se tedy říci, že rodiče jdou příkladem svým dětem a kladou na ně nároky podobné, jako byly kladeny na ně. Oproti průměrné populaci se jedná o nadprůměrnou vzdělanostní strukturu ve zkoumaném souboru. Při dalším porovnávání rodičů s probandy, dobový kontext podtrhuje také to, že u zkoumaného souboru oproti rodičům výrazně ubývá nejvyšší dosažené vzdělání „střední, s výučním listem“. Je zde tedy patrná snaha hráčů o získání vzdělání „střední, s maturitou“.

Velký vliv na vztah ke sportu má dle mého názoru rodina a hlavně otec probanda. Když je jedinec obklopen sportovci v rodině, je velký předpoklad, že bude také sportovat. Sportovní aktivita otců probandů je taková, že přes 50 % otců probandů se věnovalo nebo se stále věnuje organizovaně nějakému sportu, většinou pak fotbalu (42,4 %). Velmi pozitivní vzhledem k životnímu stylu je údaj, že „pouze“ 15 % otců probandů vůbec nesportovalo, zbytek tedy sportoval alespoň rekreačně. Při pohledu na matky probandů je zcela viditelný rozdíl. Přes 80 % matek probandů fotbal nikdy nehrálo a 33,3 % vůbec

nesportovalo. Většina se sportu věnovala na rekreační úrovni. 18 probandů ze 111 má v blízké rodině fotbalistu, který fotbal dělal na vrcholové úrovni a dalších více než 40 % má v blízkosti někoho z rodiny (ne rodič), kdo hrál nebo hraje fotbal výkonnostně. Při pohledu na výsledky ohledně sportu v rodině je jasné, že probandi byli velmi pozitivně ovlivňováni rodinou a i díky rodině fotbal začali dělat. Ve většině, konkrétně v 62,2 % případech, přivedl k fotbalu probanda někdo z rodiny.

Velmi zajímavé jsou výsledky otázky ohledně velikosti sídla, ve kterém probandi vyrůstali. V podstatě se jedná o rovnoměrné rozvrstvení velikosti sídel. Zde jsem očekával výsledky odlišné, čekal jsem převahu hráčů vyrůstajících na vesnici a v „satelitních městečkách“ kolem velkých měst. Opak je ale pravdou, velká část z dotazovaných, více než 27 % probandů vyrůstalo v sídle, které má nad 50000 obyvatel. S tím souvisí i otázka ohledně dopravování se na tréninky či utkání v žákovské kategorii. Téměř 60 % probandů se dopravovalo na tréninky nebo zápasy s rodiči. Je to výsledek, který je důsledkem toho, že téměř 75 % probandů bydlelo v menších městech, tudíž museli být dopravováni za fotbalem v nejvyšších soutěžích svými rodiči. Pro rodiče to bylo časově nejefektivnější.

Velmi důležitý aspekt při výchově hráčů byla také otázka týkající se typu rodiny probandů. Naprostá většina vyrůstala v rodině úplné a 11,7 % bylo vychovááno pouze otcem nebo matkou. Dále většina probandů měla 1 sourozence. Zaznamenali jsme i odpovědi, že někteří z probandů měli 3 a více sourozenců, ale 9 % také nemělo ani jednoho sourozence. Ke sportu byli vedeni rodiči i sourozenci probandů. Pouze 6,3 % probandů, má sourozence, který nikdy nesportoval ani rekreačně. Organizovaně fotbalu se pak věnuje nebo věnovalo 36,9 % sourozenců probandů. Zde tedy předpokládám velmi kladné ovlivnění probandů a jejich sourozenců svými rodiči.

Fotbalové prostředí, jak jsem již popisoval v teoretické části, hráče také velmi ovlivňuje. Dle odpovědí probandů můžeme usuzovat, že k fotbalu byli vedeni od útlého věku a většina z nich nedělala jiný sport. Našli se zde ale i výjimky, které se věnovali v mládežnických kategoriích více sportům. Velkou zásluhu na přístupu k fotbalu pak hraje opět rodina probanda. Jedná se už jen o to, zda rodiče měli zájem o výkony a chování probandů ve fotbalovém prostředí a také jestli hráče chválili za předvedené výkony a utvrzovali ho v tom, že sport dělá dobře. Více než polovina, konkrétně tedy 54 % probandů zahájilo organizovanou přípravu mezi 4 až 6 rokem života, dle mého názoru je

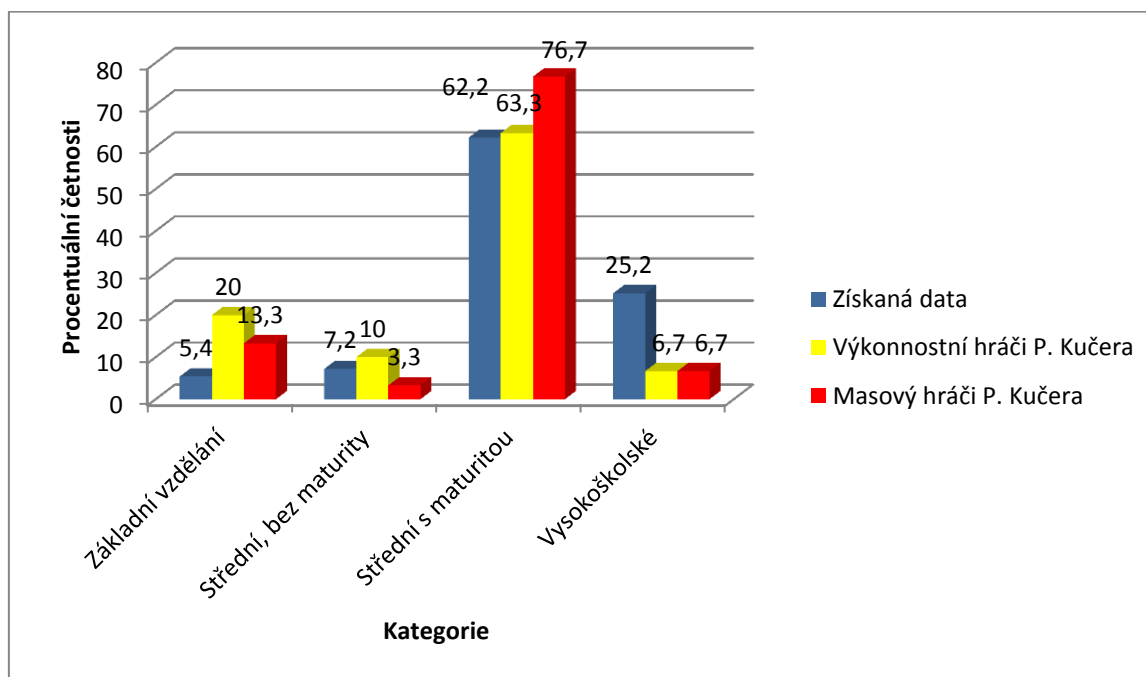

to ideální čas pro začátek fotbalu a seznámení se s „kolektivem“. V žákovských kategoriích se 72,1 % dotázaných věnovalo pouze fotbalu, zbytek se současně věnoval fotbalu a jinému sportu jako např. hokeji. V dorosteneckých kategoriích se pouze fotbalu věnovalo více než 80 %, tudíž je zde vidět časová náročnost skloubení fotbalu a školy a tedy skončení některých probandů s druhým souběžně provozovaným sportem. Velmi pozitivně hodnotím fakt, že téměř 50 % probandů doma řešilo s otcem nebo matkou svůj výkon a své chyby v tréninku či v zápase. 9 % rodičů se pak na herecký výkon probanda vůbec nezaměřilo. Většina probandů, konkrétně 73,9 %, měla o sport takový zájem, že v domácím prostředí trénovali navíc minimálně jednou týdně a profesionální fotbalisty v televizi nebo v novinách sledovalo pravidelně více než 75 %. To dle mého názoru naznačuje velký zájem o fotbal probandy. Dle mého názoru většina z rodičů dotazovaných musela fotbalu přikládat velkou „životní váhu“ a tím byl způsoben evidentní zájem o fotbal probandy.

Velmi zajímavé výsledky jsou také ohledně kariéry probandů. Je zde patrný problém „přechodového období“. Tzn., že velká část probandů po ukončení kategorie dorostenců nenavázala úspěšně na přechod do kategorie mužů a z 1. ligy dorostenců začali hrát v mužské kategorii nejčastěji nejvýše 3. ligu. V kategorii žákovské hrálo 33,3 % probandů nejvyšší českou žákovskou fotbalovou soutěž. V kategorii dorostenců bylo 35,2 % probandů, kteří hráli nejvyšší soutěž, avšak přechodová část zapříčinila, že 1. a 2. ligu, tedy dvě nejvyšší české soutěže hrálo „pouze“ 12,6 % probandů. V současné době hrají probandi, tedy zkoumaný soubor čítal 46 hráčů krajského přeboru, 24 hráčů divize a 41 hráčů České fotbalové ligy (3. nejvyšší česká soutěž).

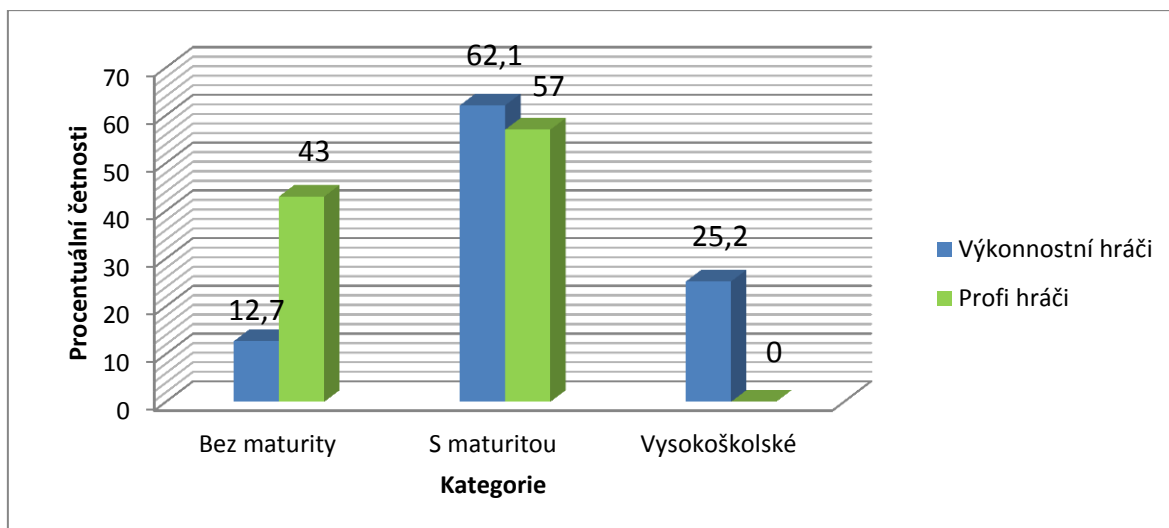
Zjištěná data jsou velmi dobře porovnatelná s daty Kučery (2011), v jehož výzkumu, jsou navíc získány data týkající se struktury vzdělanostní úrovně masových hráčů fotbalu, což jsou soutěže nižší než soutěž krajského přeboru. Jeho zkoumaný soubor výkonnostních hráčů čítal 30 respondentů a soubor masového fotbal taktéž. Komparovaná data jsou v grafu 35. Vlastní získaná data jsem pro přehlednost musel poupravit a předpokládám tedy, že všichni studenti dokončí studované obory. Data získaná v našem výzkumu a data získaná ve výzkumu Kučery (2011) jsou téměř paralelní. Nejvyšší zastoupení je ve všech případech u kategorie „Střední, s maturitou“. Největší rozdíl potom připadá na kategorii „Vysokoškolskou“. Téměř 20 % rozdíl v kategorii vysokoškolské by mohl znamenat posun

k vyšší vzdělanostní struktuře hráčů fotbalu na masové a výkonnostní úrovni. A také bych zmínil další podtržení dobového kontextu, kdy v dnešní době opravdu maturita znamená základ a většina dotazovaných, jak v mém souboru, tak v souborech Kučery (2011) si tuto skutečnost uvědomuje.

Graf 35 Komparace struktury vzdělanostní úrovně získaných dat s daty získanými Kučerou (2011)

Dále se této problematice věnoval Votík (2011). V publikaci *Fenomény vývoje sportovní kariéry (2011)*, získal data ohledně struktury vzdělanostní úrovně od reprezentantů ČR z roku 2008. Dále mi poskytl vlastní data z roku 2014, která jsem s daty z publikace sečetl dohromady. Dohromady tedy soubor reprezentantů tvoří 42 hráčů. Pro možnou komparaci jsem poté musel upravit i data vlastní. Velký problém je u reprezentantů nemožnost studovat vysoké školy. Vzhledem k časové náročnosti profesionálního fotbalu a k časové náročnosti studia je to velký problém. Žádný z reprezentantů nemá vysokou školu a většina má tedy maximálně maturitu. Je zde tedy patrný rozdíl mezi kategorií výkonnostních hráčů a hráčů profesionálních. Kdy výkonnostní hráči fotbalu mají možnost studia rozhodně jednodušší než profesionálové.

Graf 36 Komparace vlastních dat s daty Voříka (2011)

Rozhodně si myslím, že nemožnost studia profesionálními hráči fotbalu je velkým problémem, který by se měl v blízké době řešit. Ukončení sportovní kariéry poté bude daleko jednodušší pro hráče a budou mít jednodušší začlenění se do běžného života.

7 ZÁVĚR

Domnívali jsme se, že mezi zkoumaným souborem a populací mužů ČR nebude věcně významný rozdíl a že data budou téměř shodná. Po analýze literatury a dalších dostupných zdrojů a po získání zpracovaných výsledků dotazníku – ankety a po komparaci dat s daty ČSÚ jsme zjistili, že z věcného hlediska je rozdíl u vzdělání středoškolského s maturitou a středoškolského s výučním listem. Hlavní podíl, jak pozitivní, tak negativní, na dokončeném nejvyšším vzdělání hraje rodina a dále velmi negativně působí na vzdělání hráčů fotbalu časová náročnost tréninku ve fotbale. V dnešní době je střední vzdělání s maturitou již základem.

Zjistili jsme, že v našem zkoumaném souboru většina hráčů má shodné nejvyšší dosažené vzdělání jako jejich rodiče. Ať už se jedná o vzdělání maturitní, tak středoškolské s maturitou. Jediný rozdíl je patrný ve vzdělání s výučním listem, kde dochází k poklesu.

Musíme tedy potvrdit hypotézu H1, tedy že ve struktuře vzdělanostní úrovně mezi hráči fotbalu na výkonnostní úrovni a populací ČR existuje rozdíl. Největší rozdíl je u nejvyššího dosaženého vzdělání středního, s výučním listem, kde je vyšší zastoupení u populace mužů ČR, konkrétně o 32 %. Naopak o 20,3 % je vyšší vzdělání výkonnostních fotbalistů u vzdělání středního s maturitou. Došel jsem tedy k závěru, že hráči výkonnostního fotbalu mají vyšší frekvenci dosaženého vzdělání v kategorii SŠ s maturitou. V kategorii vysokoškolské jsou výsledky o 1 % rozdílné, ve prospěch zkoumaného souboru. Vysokoškolské vzdělání získalo 15,3 % hráčů. Můžeme tedy použít tvrzení, že hráči výkonnostního fotbalu z našeho výzkumného souboru mají vyšší vzdělanostní úroveň než celková populace mužů ČR.

Dále bychom zde zmínili, že v žákovských kategoriích téměř polovina a v dorosteneckých kategoriích třetina dotazovaných hráčů navštěvovala třídy se sportovním zaměřením, které bychom řekli, že se snaží o skloubení sportu a studia a tudíž hráčům umožnili si dokončit studium maturitní.

Práce by měla posloužit jako informace hráčům a lidem zájmovým se o fotbal, jaká je rozdílná struktura vzdělanostní úrovně hráčů výkonnostního fotbalu a populace mužů ČR. Dále by měla sloužit pedagogům, trenérům a rodičům, aby vyvíjeli snahu o skloubení sportu se studiem svých dětí. Práci využijí jako motivační prostředek pro mé svěřence.

8 SOUHRN

Hlavním cílem práce bylo zjistit, vyhodnotit a komparovat námi získaná data týkající se struktury vzdělanostní úrovně zkoumaného souboru výkonnostních hráčů fotbalu se strukturou vzdělanostní úrovně populace mužů ČR (ČSÚ, 2011).

V teoretickém rozboru je popsán vzdělávací systém v ČR a možnosti vzdělávání sportovně nadaných jedinců. Je popsána řada faktorů, které mohou hráče ovlivňovat v průběhu fotbalové kariéry a současného vzdělávání. Mezi tyto faktory patří např. společenské, rodinné a fotbalové prostředí, ale i intelektové předpoklady jedince.

V praktické části na základě komparace jsme zaznamenali z věcného hlediska největší rozdíly mezi námi sledovaným souborem a populací mužů ČR v kategoriích „střední, s výučním listem“ o 32 % ve prospěch populace mužů a „střední, s maturitou“ ve prospěch hráčů výkonnostního fotbalu o 20,3 %.

9 SUMMARY

The main objective of this work was to evaluate and compare collected data concerning the structure of the education level of an examined group of football players at the performance level with the structure of education level of the male population of the Czech Republic (CZSO, 2011).

In the theoretical analysis, there is a description of the educational system in the Czech Republic and educational facilities for talented sporting individuals. A variety of factors is described which can influent the player during his football career and simultaneous process of education. Other factors concerned could also be e.g. social, family or football environment or intellectual condition of the individual.

In the practical part of the work on the basis of comparison in objective terms are monitored the biggest differences between the examined group and the male population of the Czech Republic in categories 'secondary with apprenticeship certificate' by 32 % in favour of male population of 'secondary with GCSE' in favour of football players at performance level by 20.3 %.

10 SEZNAM LITERATURY

FERJENČÍK, Ján. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-367-6.

HANÍK, Zdeněk a Michal LEHNERT. *Volejbal*. Praha: Český volejbalový svaz, 2004.

HARTL, Pavel. *Psychologický slovník*. Praha: J. Budka, 1993. ISBN 80-901549-0-5.

HEČA, Marek. *Fakta o přístupu ke studiu mladých fotbalistů*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

CHRÁSKA, Miroslav a Ilona KOČVAROVÁ. *Kvantitativní metody sběru dat v pedagogických výzkumech*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, 2015. ISBN 978-80-7454-553-5.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

KADLČKOVÁ, Lenka. *Vliv rodiny na sportování dětí*. Brno, 2008. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.

KUČERA, Dalibor. *Moderní psychologie: hlavní obory a témata současné psychologické vědy*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4621-0.

KUČERA, Petr. *Vzdělanostní úroveň hráčů masového a výkonnostního fotbalu*. Plzeň, 2011. Bakalářská práce. ZČU v Plzni.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: bílá kniha. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

ORLOVÁ, Jana. *Školní vzdělávání sportovně nadaných žáků a studentů*. Praha, 2014. Diplomová práce. UK v Praze.

PELIKÁN, Jiří. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. 2., nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1916-3.

PUNCH, Keith. *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-468-7.

SAK, Petr a Jiří MAREŠ. *Člověk a vzdělání v informační společnosti*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-230-0.

SKUTIL, Martin. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.

SLEPIČKA, Pavel, Václav HOŠEK a Běla HÁTLOVÁ. *Psychologie sportu*. Vyd. 2. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1602-5.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

VALACH, Petr. *Tvorba gymnastických pohybových dovedností v procesu motorického učení*. Brno, 2008. Disertační práce. Masarykova univerzita.

VOTÍK, Jaromír. *Fenomény vývoje sportovní kariéry v generačním kontextu československých fotbalových reprezentantů*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4245-8.

VOTÍK, Jaromír. Vliv rodiny při vývoji talentovaných fotbalistů. *Fotbal a trénink*. 2013, 19(1), 6. ISSN 1212-3390.

Webové stránky:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Vzdělávací systém v ČR. Struktur systému vzdělávání a odborné přípravy v České republice. 2009/2010. msmt.cz [online].

Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/system-vzdelavani-v-cr>

Partnerské školy. *fcviktoria.cz* [online]. [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <https://www.fcviktoria.cz/zobraz.asp?t=mladez-partnerske-skoly>

Profesionální sportovci řeší konec kariéry ztěžka. Pomocť mohou mentoři. *Muni.cz* [online]. 24. dubna 2017 [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/professionalni-sportovci-resi-konec-kariery-ztezka-pomocť-mohou-mentori>

Rozcestník soutěží. *fotbal.cz* [online]. [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <https://souteze.fotbal.cz/subjekty/>

Vítejte na našich stránkách. *Http://www.zs33plzen.cz/* [online]. 5. června 2018 [cit. 2018-06-15]. Dostupné z: <http://www.zs33plzen.cz/>

11 SEZNAM PŘÍLOH**Dotazník k bakalářské práci**

Vážení fotbalisté, obracím se na vás s následující prosbou. Jsem studentem 3. Ročníku tělovýchovy a sportu na pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Jsem aktivně hrající fotbalista, který prošel v dorostenecké kategorii 2. ligou a dnes hraji na krajské úrovni. Chtěl bych vás poprosit o pravdivé vyplnění krátkého dotazníku, jehož tématem je fotbalové a rodinné prostředí. Dotazník je nezbytnou součástí mé bakalářské práce, údaje budou **anonymní** a budou použity pouze pro účely zpracování mé bakalářské práce pod vedením J. Votíka, vedoucího katedry TV. Předpokládám, že získaná data pomohou zmapovat prostředí fotbalistů. Dotazník nepodepisujte, vypište pouze věk a ještě jednou vás prosím o **pravdivé** odpovědi v dotazníku.

Děkuji Vám za ochotu a přeji Vám hodně úspěchů jak ve sportovní kariéře, tak v osobním životě.

Jan Lavička, student 3. ročníku oboru tělesné výchovy na ZČU
Správné možnosti prosím **zakroužkujte**. Vždy pouze 1 odpověď.

Váš věk: .....

1. Otec sportoval na úrovni:
  - A. Vrcholové (repre, 1. či 2. nejvyšší soutěž v dospělých či dorostu)
  - B. Výkonnostní (nižší soutěže než 2. nejvyšší soutěž dospělých či dorostu)
  - C. Rekreační (ne v organizované formě)
  - D. Nesportoval
  - E. Nevím
2. Otec hrál fotbal na úrovni:
  - A. Vrcholové (repre, 1. či 2. nejvyšší soutěž v dospělých či dorostu)
  - B. Výkonnostní (nižší soutěže než 2. nejvyšší soutěž dospělých či dorostu)
  - C. Rekreační (ne v organizované formě)
  - D. Nehrál fotbal
  - E. Nevím
3. Matka sportovala na úrovni:
  - A. Vrcholové (repre, 1. či 2. nejvyšší soutěž v dospělých či dorostu)
  - B. Výkonnostní (nižší soutěže než 2. nejvyšší soutěž dospělých či dorostu)
  - C. Rekreační (ne v organizované formě)
  - D. Nesportovala
  - E. Nevím
4. Matka hrála fotbal na úrovni:
  - A. Vrcholové (repre, 1. či 2. nejvyšší soutěž v dospělých či dorostu)
  - B. Výkonnostní (nižší soutěže než 2. nejvyšší soutěž dospělých či dorostu)
  - C. Rekreační (ne v organizované formě)
  - D. Nehrála fotbal
  - E. Nevím

5. V mé rodině (blízký příbuzný – prarodiče, strýc) hrál někdo fotbal na úrovni:
  - A. Vrcholové (repre, 1. či 2. nejvyšší soutěž v dospělých či dorostu)
  - B. Výkonnostní (nižší soutěže než 2. nejvyšší soutěž dospělých či dorostu)
  - C. Rekreační (ne v organizované formě)
  - D. Nehrál fotbal
  - E. Nevím
6. Některý ze sourozenců sportoval na úrovni:
  - A. Vrcholové (repre, 1. či 2. nejvyšší soutěž v dospělých či dorostu)
  - B. Výkonnostní (nižší soutěže než 2. nejvyšší soutěž dospělých či dorostu)
  - C. Rekreační (ne v organizované formě)
  - D. Nesportoval
  - E. Nevím
  - F. Nemám sourozence
7. Některý ze sourozenců hrál fotbal na úrovni:
  - A. Vrcholové (repre, 1. či 2. nejvyšší soutěž v dospělých či dorostu)
  - B. Výkonnostní (nižší soutěže než 2. nejvyšší soutěž dospělých či dorostu)
  - C. Rekreační (ne v organizované formě)
  - D. Nehrál fotbal
  - E. Nevím
  - F. Nemám sourozence
8. Počet sourozenců:
  - A. Nemám sourozence
  - B. Mám 1 sourozence
  - C. Mám 2 sourozence
  - D. Mám 3 a více sourozenců
9. Vaše ukončené vzdělání:
  - A. Nemám ukončené základní vzdělání
  - B. Základní
  - C. Střední, s výučním listem
  - D. Střední s maturitou
  - E. Vysokoškolské
  - F. Studuji VŠ - VOŠ - SŠ (hodící se zakroužkuj)
10. Nejvyšší ukončené vzdělání otce:
  - A. Nemá ukončené základní vzdělání
  - B. Základní
  - C. Střední, s výučním listem
  - D. Střední s maturitou
  - E. Vysokoškolské
11. Nejvyšší ukončené vzdělání matky:
  - A. Nemá ukončené základní vzdělání
  - B. Základní
  - C. Střední, s výučním listem
  - D. Střední s maturitou
  - E. Vysokoškolské

12. Vyrůstal jsem v rodině:
  - A. Úplně
  - B. Pouze s matkou
  - C. Pouze s otcem
  - D. Vychovával mne jiný zákonný zástupce
13. Vyrůstal jsem:
  - A. V sídle do 2000 obyvatel
  - B. V sídle od 2000 do 10000 obyvatel
  - C. V sídle od 10000 do 50000 obyvatel
  - D. V sídle nad 50000 obyvatel
14. K fotbalu mě přivedl:
  - A. Někdo z rodiny
  - B. Kamarád, vrstevník
  - C. Někdo mimo rodinu (známý, trenér)
  - D. Nemohu určit
15. Fotbalovou organizovanou přípravu pod vedením trenéra jsem zahájil ve věku:
  - A. 4 – 6 let
  - B. 7 – 9 let
  - C. 10 – 12 let
  - D. 13- 15 let
  - E. Později
16. V žákovské kategorii (11 – 15 let) jsem se organizovaně věnoval:
  - A. Pouze fotbalu
  - B. Fotbalu a jinému sportu – Jakému?.....
  - C. Jen jinému sportu než fotbalu – Jakému?.....
  - D. Sportoval jsem jen rekreačně – Jaký sport?.....
17. V dorostenecké kategorii (16 – 19 let) jsem se věnoval:
  - A. Pouze fotbalu
  - B. Fotbal a jinému sportu – Jakému?.....
  - C. Jen jinému sportu než fotbalu – Jakému?.....
  - D. Sportoval jsem jen rekreačně – Jaký sport?.....
18. Řešili jste doma např. s otcem po utkání průběh utkání i tréninku nebo Vaše chyby v utkání i tréninku:
  - A. Ano, téměř po každém utkání i tréninku
  - B. Jen zřídka
  - C. Nikdy
19. Chválili Vás rodiče za Váš přístup či výkon ve fotbalu:
  - A. Často
  - B. Jen někdy
  - C. Výjimečně
  - D. Nechválili

20. Trénoval jste doma:
- A. Často (2x v týdnu)
  - B. Jen někdy (1x v týdnu)
  - C. Výjimečně (1x za 14 dní)
  - D. Netrénoval
21. Fotbal jsem sledoval pasivně (v TV, noviny)
- A. Často
  - B. Jen někdy
  - C. Výjimečně
  - D. Nesledoval
22. Na základní škole jsem dával přednost:
- A. Fotbalu před školou
  - B. Škole před fotbalem
  - C. Neupřednostňoval jsem školu ani fotbal – vše jsem zvládal
23. Na střední škole jsem dával přednost:
- A. Fotbalu před školou
  - B. Škole před fotbalem
  - C. Neupřednostňoval jsem školu ani fotbal – vše jsem zvládal
24. Na ZŠ jsem navštěvoval:
- A. Třídy bez sportovního zaměření
  - B. Třídy se sportovním zaměřením (ST)
25. Na SŠ jsem navštěvoval:
- A. Třídy bez sportovního zaměření
  - B. Třídy se sportovním zaměřením (SCM)
26. Jakým způsobem Vás podporovala rodina v žákovských kategoriích:
- A. Často mne vozili na tréninky a na utkání
  - B. Často jsem jezdil sám, jak na tréninky, tak na utkání
27. Doma jsem se učil:
- A. Často   a – sám   b – s rodiči (hodící se zakroužkuj)
  - B. Jen někdy   a – sám   b – s rodiči
  - C. Výjimečně   a – sám   b – s rodiči
  - D. Doma jsem se neučil
28. V žákovské kategorii jsem hrál nejvyšší soutěž na úrovni:
- A. Okresních soutěží (nejvýše okresní přebor)
  - B. Krajských soutěží (nejvýše krajský přebor)
  - C. Národních soutěží (nejvýše divizi)
  - D. Celostátních soutěží (1. liga)
29. V dorostenecké kategorii jsem hrál nejvyšší soutěž na úrovni:
- A. Okresních soutěží (nejvýše okresní přebor)
  - B. Krajských soutěží (nejvýše krajský přebor)
  - C. Národních soutěží (Divize, 2. liga)
  - D. Celostátních soutěží (1. liga)

30. V kategorii mužů jsem hrál nejvýše na úrovni:
- A. Krajských soutěží (nejvýše krajský přebor)
  - B. Národních soutěží (divize, ČFL/MSFL)
  - C. Celostátních soutěží (1. liga, 2. liga)
31. V současné době hraji:
- A. Krajský přebor
  - B. Divizi
  - C. ČFL